



Agustí Codinach

EDITORIAL I EN PRIMER PLA (P. 3 i 8-11)

Les noves tecnologies, més necessàries que mai

El Covid-19 és una oportunitat per reduir la bretxa digital de la gent gran

**Aquesta setmana t'ofereim
el Calendari 2021**

**Reflexió de Mn. Jordi Bertomeu sobre
abusos i conversió de l'Església**

P 23-27

Catalunya Cristiana



Subscriviu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'M AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (52 NÚMEROS)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

☐ Edició paper 145€

☐ Edició digital 90€

☐ Edició en català

☐ Edició en castellà

FORMA DE PAGAMENT

☐ Únic pagament per any

☐ Dos pagaments semestral

☐ Xec nominatiu que adjunto

☐ Domiciliació bancària (ompli ordre adjunta)

NOM COL·LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meua subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

DATA (DD/MM/AA)

Lliureu aquesta butlleta a:

Catalunya Cristiana

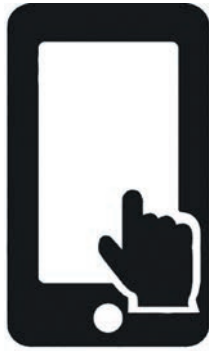
(Departament de Subscripcions)

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo Catalunya Cristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a Catalunya Cristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona.

Signatura del titular



Gent gran i noves tecnologies

De la dura experiència del Covid, se'n deriven també diverses lliçons positives: una d'elles és que moltes persones grans s'han adonat dels beneficis que comporten les noves tecnologies a l'hora de comunicar-se amb les persones estimades, per exemple les videotrucades, que ja havien ajudat molt a unir pares i fills, avis i nets en la distància, han crescut molt en aquests mesos de reclusió.

Durant el confinament, cada setmana, en Josep Maria, que té més de cinquanta anys, amb les degudes proteccions, ha anat a veure la seva mare Maria del Carme, que en té vuitanta-vuit, i li ha organitzat una videotrucada amb algun familiar o un amic comú. Estan convençuts que tots tres han parlat més a fons i amb més profit que en moltes converses presencials. La Lluïsa, que amb un grup de joves prepara un text sobre la guerra civil, ha fet per Meet un seguit d'entrevistes a persones de més de noranta anys que van viure el tràgic enfrontament i que, durant els diàlegs, estaven acompanyats per un fill o un net.

La sorpresa és que van començar parlant de la guerra i han acabat parlant de la vida, de les relacions de parella, de perdó, d'economia... Ha estat el principi de noves amistats, perquè no hi ha edat per establir amistats pre-

gones, com queda palès en la mateixa Bíblia.

Dediquem el Primer Pla d'aquest número als avantatges que té l'ús de les noves tecnologies per part de la nostra gent gran. Hi ha moltes persones ancieanes que, amb el degut acompanyament o, fins i tot per si soles, han anat adquirint destreses en aquest camp. A més, moltes poden tenir a prop un familiar més jove, un amic o fins i tot un veí que estigui ben disposat a ajudar-los de manera presencial en l'ús de l'ordinador. D'altra banda, els avis també es poden aproximar amb respecte i delicadesa als seus nets interessant-se pels mons on naveguen i convertint les seves navegacions en tema de conversa asossegada. Sorprenentment, l'ús mesurat i responsable de les noves tecnologies pot ajudar a salvar la bretxa entre generacions.

El sociòleg Narciso Michavila (Madrid 1965) explicava recentment (LV 21/12/2020) que «l'amistat digital ja està al mateix nivell o més que la física». Ara mateix els joves, i els qui no ho són tant, coneixen més gent digitalment abans que físicament. Per a ell, que presideix una consultoria d'investigació social, l'autèntica fractura digital no és tenir accés a la tecnologia o no, sinó tenir educació o no per fer-ne un ús controlat.

Contingut

03
Editorial

05
La setmana

06
Opinió

08
En primer pla

13
Vida eclesial

22
Opinió

24
Anàlisi

28
Carta dominical

30
Bíblia

32
Litúrgia

34
Espai lectors

36
Cultura

46
Agenda

47
Des del carrer

Xavier Vilanova rep l'ordenació episcopal



PÀGINA 16-17



36-38
L'Epifania als goigs

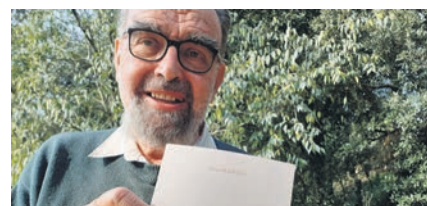
Recull dels aniversaris més destacats del nou any



PÀGINA 18-19

V Setmana de la Bíblia

PÀGINA 21



47
Àlvar Maduell, periodista, lingüista i historiador

La setmana en tuits

ASTRID BARQUÉ
@ASTRIDBARQUE

Educadora física

Hola, Xavi Argemí, després de llegir el teu llibre vaig voler que els nens et coneguessin i els vaig posar el reportatge de TV3. La teva història ens ajuda a ser més agraïts amb el que tenim i, sobretot, a valorar més les petites coses convencionals. GRÀCIES en majúscules i Bon Nadal!

IGNASI ABAD @IGNASI_ABAD

Periodista de Catalunya Ràdio

La Comunitat de Sant'Egidio a Barcelona ha duplicat per dos la demanda d'ajuda de persones vulnerables. Aquest Nadal, sense el dinar tradicional per les restriccions, fa arribar igualment un àpat calent a més de 600 sensesostre de Barcelona #nadalperatots

CARDENAL JOAN JOSEP OMELLA
@OMELLACARDENAL

Arquebisbe de Barcelona i president de la Conferència Episcopal

Espanyola

Ens ha tocat la loteria. Avui i cada dia. És la vida, un regal de Déu que ens dona l'oportunitat d'existir. Quin honor haver estat elegits per Ell! Aprofitem-la. És un do valuós que quan el donem als altres creix i es gaudeix cada dia més

JORGE MÉNDEZ @TRESALECER

Compositor

Normal que suspenguin els meus concerts però que Raphael pugui fer-los. El seu públic és tranquil però en els meus concerts d'orgue en esglésies es posen a ballar pogo i a barallar-se, i això és un risc

SISTER ALLISON GLIOT
@SISTER_ALLISON

Novícia de les Filles de Sant Pau (EUA)

Seriosa petició de pregària: 2 germanes de casa tenen Covid. Elles estan bé. Estem totes en quarantena per Nadal. Pregueu per nosaltres. #CatholicTwitter

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Coordinador d'informatius

Un Nadal especial

La nostra programació ofereix, aquest any encara amb més sentit, variades propostes perquè els oients visquin un Nadal ben acompanyats. La música, els espais religiosos i els programes informatius o temàtics completen un servei que beneficia moltes persones soles, amb alguna malaltia o que poden gaudir dels nostres continguts de diferents maneres. Del dia de Nadal, destaquen l'emissió del Messies de Händel (a les 20 hores) i una selecció internacional de nades (a les 22). A més, el 27 de desembre a les 17 hores, vam transmetre la Missa de les famílies des de la basílica de la Sagrada Família de Barcelona, presidida pel cardenal Joan Josep Omella. El dia 1 de gener, un àmplia selecció de música de Cap d'Any va agafar tot el protagonisme durant la matinada, com també de 12.30 a 18 hores i de 20 a 22. I a banda dels programes habituals amb to nadalenc, oferim cada dia la Missa a les 19.15 h des de la catedral de Barcelona, també durant tot el temps de Nadal. Podeu recuperar totes aquestes propostes entrant a www.radioestel.cat i obrint la finestreta superior on diu «Ràdio a la carta».

Zoom

EDUARD BRUFAU



Enguany l'arbre de Nadal de la plaça de Sant Pere del Vaticà és un espectacular avet de 30 metres d'alt i de 75 anys d'edat. Prové d'Eslovènia, concretament del municipi de Kočevje, que conserva un dels boscos més antics de tot Europa. L'arbre estarà instal·lat fins al dia 10 de gener, festa del Baptisme del Senyor. Aquest costum nadalenc va ser introduït al Vaticà pel papa Joan Pau II l'any 1980.

L'efemèride de la setmana

8 de gener del 1918: en un missatge, el president dels Estats Units, Woodrow Wilson, puntualitza l'impuls de la Societat de Nacions, que es convertirà en l'ONU.



DES DEL MONESTIR

El TS em prohibirà parlar en valencià amb els meus germans monjos?

Fa unes setmanes el Tribunal Suprem, en un nou intent d'erosionar i ferir la nostra llengua, va suspendre 17 articles de la norma d'usos lingüístics de la Generalitat Valenciana, prohibint dos dels drets fonamentals per a la salut del català. Primer: que el català (o valencià) siga la llengua prioritària de l'Administració de la Generalitat Valenciana, la llengua pròpia, com diu l'Estatut d'Autonomia del País Valencià. I segon: que els valenci-

Travessar l'Ebre no m'obliga a canviar de llengua ni a fer ús del diccionari

FRANCESC RIU, *salesià*
Missioner de la Misericòrdia



Heus aquí una pregunta que m'ha fet reflexionar: poden anar junts, aquests tres adjectius? Segons com els utilitzem, sí. Vegem-ho.

Si els considero «simultàniament» tendré a dir que «no», perquè és difícil estar molt *indignat* per una cosa i, alhora, viure *esperançat* per la mateixa cosa. En canvi, si els considero «consecutivament», la situació és diferent. En efecte, puc haver-me *indignat* per un motiu i, després de fer-lo objecte de reflexió, adoptar una actitud *comprensiva* que em meni a trobar oberta la porta que dona a l'*esperança*. Ara, aquest és el meu cas, i els darrers dies ho he experimentat en tenir l'oportunitat de reflexionar sobre algunes de les reaccions que la publicació de la tercera encíclica del papa Francesc —*Fratelli tutti*— ha suscitat.

ans, balears i catalans puguem relacionar-nos administrativament en la nostra llengua. Això vol dir que, per més paradoxal que siga, els governs d'aquests territoris s'han d'adreçar entre ells en castellà.

Jo, que soc valencià, i que parle en valencià amb els meus germans monjos, tant si són catalans com si són mallorquins o de la Franja de Ponent, mai no he tingut cap necessitat d'utilitzar un diccionari per entendre'm amb el P. abat, de Santa Eugènia de Ter, ni amb el P. Emili Solano, d'Alcampell, ni amb el G. Llorenç Julià, d'Ariany. Ni tampoc amb el P. Xavier Poch, de Vilanova i la Geltrú, el G. Andreu Martínez, de la Sénia, o el P. Antoni Pou, de Son Macià-Manacor. I és que travessar l'Ebre no m'obliga a canviar de llen-

P. JOSEP MIQUEL BAUSSET
Monjo de Montserrat



gua ni a fer ús del diccionari.

El que no sé és si algun dia el Tribunal Suprem m'impedirà parlar en valencià, com faig amb normalitat, amb els monjos catalans, aragonesos o mallorquins i m'obligarà a parlar amb ells en castellà, com ha fet el Suprem amb les administracions de Catalunya, el País Valencià, les Balears.

Com deia el poeta turc Musa Anter, «Si la meua llengua sacseja els fonaments del teu estat, és perquè has construït el teu estat damunt del meu país».

Sort que l'Església catalana protegeix i afavoreix la nostra llengua i que els monjos de Montserrat tenim més seny que els membres del Tribunal Suprem i parlem en la mateixa llengua amb tota naturalitat.

PENSANT-HO MILLOR

Indignat, comprensiu, esperançat

Sí, abans de llegir aquesta encíclica, em vaig *indignar* en saber que algunes persones la criticaven molt durament ja abans d'haver tingut temps i ganes de llegir-la i digerir-la. El que més em va indignar va ser adonar-me que l'objectiu real dels seus atacs era la persona del papa Francesc, perquè havia tingut la gosadia d'opinar sobre qüestions que, segons elles, no són de la seva competència.

El sentiment inicial d'indignació em va moure a llegir l'encíclica amb

El que més em va indignar va ser adonar-me que l'objectiu real dels seus atacs era la persona del papa Francesc

l'afany de descobrir-hi arguments per rebatre aquestes crítiques. El que en realitat vaig trobar-hi van ser raons i recomanacions que em van moure a ser *comprensiu* amb les persones que havien causat la meua indignació. Eren més ignorants que enemics, més carregats de prejudicis que de raons objectives, més «al·lèrgics» al papa Francesc que coneixedors de l'Evangeli de Jesús.

En canvi, l'encíclica és un model de claredat tant en la descripció de les ombres i les negres nuvolades que cobreixen el nostre món i afecten tota la humanitat, com en la proposta dels remeis que poden salvar-la, i que comporten el compromís de tothom, sobretot dels qui ens reconeixem com a seguidors de Jesús. Aquesta proposta del papa Francesc és, certament, motiu d'*esperança*.

UN NOU LLINDAR

L'oferta de pau com a rèplica al poder

Cuidar-se un mateix, cuidar els altres, cuidar l'entorn i tota la creació és camí de pau

**SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA**
Bisbe de Mallorca



Sota les aparences d'unitat i bona entesa, potser hem experimentat més d'una vegada com en la relació humana s'amaga una conspiració: la que cerca tenir un únic enemic, un enemic comú. Conspiració totalment enganyosa. Aquest eix de confluència fa que persones que mai no s'havien avingut, ara es donin la mà i aparentin una amistat que no deixa de ser fictícia perquè és interessada. En la seva intencionalitat, dona peu a que adversaris sentin que quelcom els uneix i els identifica en una mateixa lluita; que persones que mai no s'havien professat amistat, ara tinguin la hipocresia d'abraçar-se perquè s'han posat d'acord d'anar contra algú que els és enemic comú, amb la decisió d'actuar junts envers un únic objectiu. És tan subtil aquesta situació que, sense adonar-se'n, es cau fàcilment en la trampa d'una nova idolatria que perpetua l'engany. Un regne dividit en ell mateix no pot tenir llarga durada, diu Jesús.

No hi ha res pitjor que la utilització de Déu posant-lo a mercè dels nostres capricis. L'esperit del mal, el diable, li va fer a Jesús aquest oferiment: «Et donaré tot el poder d'aquests reialmes... Adora'm i tot serà teu!» (Lc 4,6). Res més absurd que ceder a la temptació del poder deixant que Déu, el Déu únic i vertader, s'hagi d'agenollar davant l'home reconvertit en «egòlatra», un ídol que

per a ell mateix no té res a veure amb l'autoestima. Es repeteix la història explicada en els primers capítols del Gènesi, quan l'home és capaç de dir-li a Déu «no et necessito». També dins l'Església i al llarg de la història, l'exercici del poder ha enterbolit el missatge de Jesús i la missió encomanada no ha estat sempre realitzada en l'esperit de servei, tan propi de l'Evangeli.

El seguidor de Jesús ha de mirar cap a un altre indret. El servei s'oposa al poder i l'oferta de pau és el resultat, una pau que es construeix fent de la «cultura de la cura» el camí per arribar-hi, com ens acaba de dir el papa Francesc en el seu missatge anual amb ocasió de la 54ena Jornada Mundial de la Pau. Cuidar-se un mateix, cuidar els altres, cuidar l'entorn i tota la creació és camí de pau. Model d'aquesta cura és Déu que, amb la seva providència ho acompanya tot i vetlla per l'ordre social i l'atenció als pobres; model d'aquesta cura és Jesús, amb la revelació de l'amor del Pare per a la humanitat; models ho som també nosaltres, els seus seguidors, quan encarnem en la nostra vida l'estil de l'Evangeli i treballam amb tants altres a favor i al servei de la dignitat de la persona humana. Aleshores, el bé comú, la solidaritat, la cultura de l'encontre, la tendresa, la compassió, la justícia, esdevenen resultat, camí i oferta de pau.

Sociabilitzar la tecnologia

El Covid aguditza la necessitat que la gent gran tingui destresa en l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació



Cada dilluns, a l'espai *A primera hora* de Ràdio Estel, podeu seguir una secció, *Mobilitzapps*, que vol acostar l'ús de les noves tecnologies a la gent gran. Se n'encarrega un jove universitari barceloní, Guillem Pallarés, fundador de Gengra Tecnologies, una empresa de serveis perquè les persones grans s'apropin sense por a les noves tecnologies: des de les xarxes socials o els telèfons fins a les aplicacions de videotrucada. «La gent gran pot treure un gran profit de les eines i dels avantatges que proporcionen les noves tecnologies», explica Guillem Pallarés. «També poden evitar problemes com la solitud, que es podria potencialment resoldre mitjançant les xarxes socials.»

Guillem Pallarés comenta que un primer objectiu és que les persones grans tinguin destresa en tres aplicacions bàsiques: a banda de Google, és indispensable l'ús del WhatsApp, de l'Instagram i d'una aplicació de videotrucada com Zoom o Skype. Segons Pallarés, «si les persones grans no s'adapten als nous temps, ja no és que estiguin fora de les xarxes socials, sinó que moltes empreses podran aprofitar-se del seu desconeixement».

Pilar Recha, de 85 anys i usuària de l'Associació Amics de la Gent Gran, no té Instagram, però sí Facebook, també WhatsApp, i fa servir habitualment Zoom, Skype i Google. Les tecnologies de

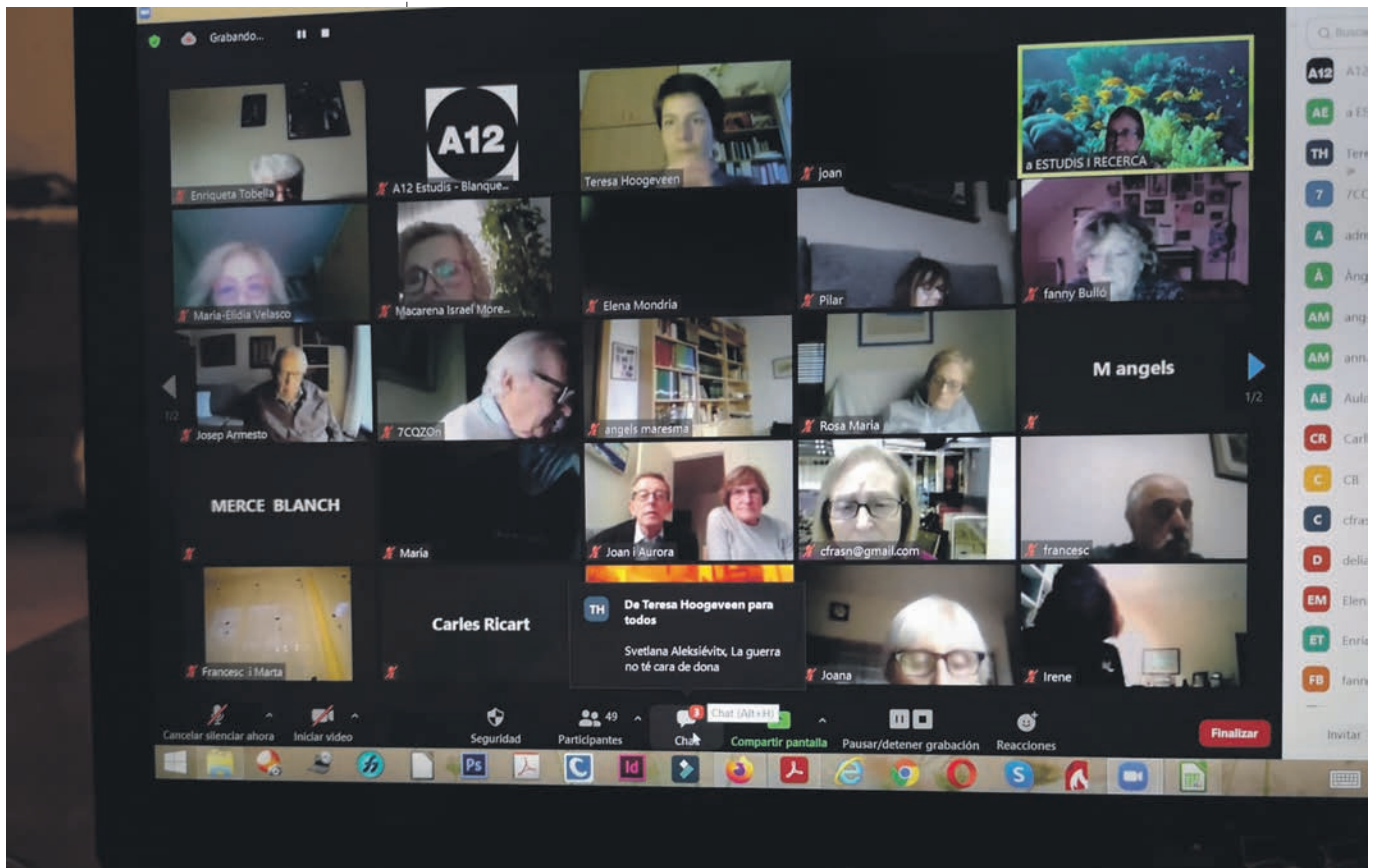
L'ús de les noves tecnologies afavoreix la relació intergeneracional.

GUILLEM PALLARÉS
«La gent gran pot treure un gran profit de les eines i dels avantatges que proporcionen les noves tecnologies»

la informació i la comunicació són una porta oberta al món que li permet gaudir de les seves passions com són viatjar (li encanta connectar-se en directe al webcam de la ciutat de Nova York), fer mots encreuats, puzles o mirar pel·lícules per Youtube. «És com una autoajuda», explica, «no és que en sàpiga gaire, però coses bàsiques i senzilletes sí que les puc fer».

Ella es va introduir en les noves tecnologies per motius laborals (treballava en una gestoria i després en un bufet d'advocats) i va aprofundir-hi en un curs d'informàtica al centre cívic. Quan té algun dubte, compta amb l'ajuda dels seus fills. «La majoria de la gent de la meua edat no ha entrat en l'ús de les noves tecnologies perquè no n'ha tingut l'oportunitat», explica la Pilar, que és de Barcelona. «Sempre que m'ho pregunten els animo a fer-ho perquè les noves tecnologies et permeten veure un familiar, una amiga, sobretot ara que no podem sortir gaire.»

Fa uns dies va connectar-se per Zoom a una conferència sobre el dol que oferia l'Associació d'Amics de la Gent Gran. També cada dissabte es connecta amb la seva comunitat adventista del setè dia. Amb el voluntari d'Amics de la Gent Gran, que la visita un cop per setmana, al començament de la pandèmia es connectaven per Skype. Eines imprescindibles sobretot en aquest temps



Curs telemàtic de les Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran, en concret de l'A-12 Estudis i Recerca Interuniversitària de la Universitat Ramon Llull.

PILAR RECHA
«La majoria de la gent de la meua edat no ha entrat en l'ús de les noves tecnologies perquè no n'ha tingut l'oportunitat»

de pandèmia. «Una bona manera és iniciar-se amb la tauleta, que és molt còmoda de fer servir», aconsella Pilar Recha.

Reduir la bretxa digital

El coronavirus constata la bretxa digital, que pateix un 70% de la gent gran. Així ho recull un informe elaborat pel professor Leopoldo Abad, de la Universitat CEU San Pablo, que mostra com durant l'estat d'alarma causat pel coronavirus la gent gran ha viscut un doble confinament. Segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística, un 63% de la gent gran d'entre 65 i 74 anys ha utilitzat internet en l'últim mes. La bretxa es produeix, fonamentalment, en els majors de 74 i es dispara en els majors de 84 anys. L'estudi recull com en la majoria dels casos les administracions han abocat els seus esforços en infraestructures digitals més que en el coneixement.

«La bretxa digital és un perill, però no pas per al moment que estem vivint, sinó que sempre ha estat present», adverteix Toni Antoja, que ofereix cursos gratuïts al local de l'Associació de Veïns de Coll i Pujol de Badalona. «L'avenç de les tecnologies és geomètric, mentre que l'adaptació dels més grans es fa més a poc a poc, de manera lineal. Per tant la bretxa sempre hi serà. És per això que els

que estem més o menys al dia tenim el deure, tant com sigui possible, d'escurçar aquesta distància», explica Toni Antoja. Va començar a fer cursos el 2010 a la Comunitat dels Carmelites Descalços de Badalona, a la qual pertany. «Em va atreure fer-ho el fet de veure que hi havia tota una generació que quedava apartada del camp de la informàtica», explica aquest badaloní de 66 anys, mestre industrial electricista, especialista en maquinària automàtica i robòtica. També és secretari del Consell Pastoral de l'Arxiprestat de Badalona nord Montgat i Tiana i membre del Consell Pastoral Diocesà. El primer que intenta Toni Antoja és que les persones grans perdin la por, que agafin confiança: «L'ordinador no fa res que nosaltres no l'hi fem fer i, per moltes coses que fem, no l'espantlarem, ja que a la pràctica gairebé tot es pot revertir.» Al principi feia un curs bàsic: què és un ordinador, com funciona, quins elements té, com hi interaccionem, etc., però es va adonar que la majoria d'alumnes volien resoldre qüestions més pràctiques. «A poc a poc hem anat derivant a temes més concrets, deixo que ells i elles preguntin i d'aquí en surt la classe. Podem dir que més que una classe a l'estil clàssic és una taula rodona, en què compartim els dubtes i els resollem.» Reconeix que sobretot cal molta paciència: «Les persones grans són molt receptives,

però a voltes cal ser pacient i repetir diverses vegades les coses perquè les puguin assimilar.»

Quant a preocupacions concretes, Toni Antoja comenta: «Els preocupa bastant l'ordre dins l'ordinador; per exemple, fem una pràctica consistent a baixar receptes de cuina i guardar-les en carpetes estructuradament. Els preocupa també com navegar, fer compres segures, demanar cites prèvies, interaccionar amb el correu electrònic. Actualment han passat a formar part del curs els mòbils, que ja no són un simple telèfon, sinó un veritable ordinador de butxaca.»

Toni Antoja està convençut que les noves tecnologies són bones aliades per combatre la soledat de la gent gran i afavorir les relacions intergeneracionals: «Són una porta oberta per interaccionar amb d'altres, amb el perill, però, que l'efecte sigui tot el contrari.» I ho aclareix: «Les noves tecnologies estan pensades i desenvolupades per ments joves d'avui, la qual cosa fa que els més grans hagin de mirar de manera diferent de com estan acostumats. Els nens, davant d'una tauleta electrònica, miren la pantalla globalment o bé a vegades en diagonal, mentre que els grans tendim a mirar tal com escrivim: d'esquerra a dreta i de dalt a baix, i els continguts ja no estan dissenyats per mirar-los així.»

L'exigència del Covid

«El Covid ens ha agafat a tots desprevinguts, hem vist la necessitat de tenir un bon entrenament en aquest sentit», explica Toni Antoja. «Aquests dies molts hem hagut de participar en conferències, cursos o reunions telemàtiques; malauradament no haver-hi practicat abans ha estat una gran dificultat. De totes maneres els programes per dur a terme reunions telemàtiques també s'han posat al dia, ara són molt més fàcils de manejar i amb poques instruccions qualsevol pot participar-hi.»

Hi coincideix Guillem Pallarès: «Fruit del confinament, el fenomen de la digitalització s'ha accelerat encara més i ha agafat uns ritmes de canvi desorbitats. La gent gran s'ha criat amb

TONI ANTOJA «Els preocupa com navegar, fer compres segures, demanar cites prèvies, interaccionar amb el correu electrònic»

tecnologia analògica. Això, acompanyat del fet que no estan acostumats al nou ritme de canvis constant que s'ha viscut durant els últims anys (i accelerat els darrers mesos de 2020), fa que tinguin grans problemes amb les noves tecnologies.»

L'esclat de la pandèmia va suposar un autèntic daltabaix per a les Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran i les Aules de Difusió Cultural, moltes d'elles aplegades sota el paraigua d'AFOPA (Agrupació d'Aules de Formació Permanent per a la Gent Gran de Catalunya). Més de 18.000 persones participen de forma assídua en alguna de les activitats de formació permanent que s'hi organitzen. Fins a l'esclat de la pandèmia ho feien de forma presencial. Amb el Covid-19 va canviar tot, i les persones grans, no sense dificultats, s'han hagut d'adaptar a la formació telemàtica.

«El virus ha agafat per sorpresa tothom, però també ens ha forçat a fer un pas, que tard o d'hora hauríem d'haver fet», explica Muntsa Lamúa, presidenta d'AFOPA. «Per al

nostre alumnat, ha estat una descoberta impressionant, perquè els ha permès continuar, d'una manera més suau i sense interrupcions brusques, les activitats formatives i de relació. Es pot dir que hem socialitzat la tecnologia.»

Muntsa Lamúa és historiadora de l'art i responsable de l'aula A-12 Estudis i Recerca Interuniversitària de la Universitat Ramon Llull: «Des de meitat de març, en el mateix moment en què se'ns va comunicar que no podríem fer ús de les sales habituals de classe, vam iniciar cursos en línia en directe. Cap alumne tenia experiència però els vam donar unes indicacions prèvies i, a la segona sessió, tothom s'hi havia integrat força bé.» Encara que la situació es normalitzi, la idea és clara: combinar les dues modalitats. «Agraden més les classes presencials», reconeix Lamúa, «però la modalitat telemàtica facilita l'accés als cursos a persones que siguin d'un altre municipi o que, per la raó que sigui, no podrien venir».

I prossegueix: «La gent gran són gent d'aquesta època i, per això, han d'estar preparats per fer servir, compartir i fruit de totes aquelles eines que la tecnologia els pot oferir per poder estar de ple a la societat actual. És tan immens el ventall d'oportunitats que aporten que cal introduir les noves tecnologies a les nostres vides com una cosa útil i quotidiana.»



Aquest Nadal,
amb una paraula
n'hi haurà prou
per omplir els
nostres cors.

- Mare Teresa de Calcuta

Us desitgem
molt Bones
Festes!



SABER ESCOLTAR

Simfonia evangèlica

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org



Suggerixo la lectura del pròleg de l'Evangeli segons sant Joan. Aquest escrit segueix un esquema diferent del dels altres tres evangelis sinòptics. Fins i tot, la representació gràfica del quart evangelista és original: la figura d'una àguila. Ja que aquesta au vola per les grans alçades, de manera semblant, l'esperit joànic mira els fets i les paraules del Senyor amb una gran volada teològica.

Per això, he escrit en el títol *simfonia evangèlica*. D'una manera especial, en el pròleg, a semblança d'una peça simfònica, hi surten tots els temes que seran clau. En ell, hi apareixen els grans trets del pla de la Salvació. La seva lectura permet submergir-se en tota la trama dels vint-i-un capítols que formen el pla de l'evangeli. Sembla un text difícil,

però no ho és. Aquest pròleg actua com un gran pedagog que ens fa pensar en els temes basilars que l'evangelista menciona teològicament.

L'Evangeli joànic no és pas una teologia abstracta. Els capítols parteixen sempre d'alguns actors humans i donen peu a una gran reflexió espiritual. Llegir l'Evangeli de sant Joan és entrar en la dolça lectura d'aquest text robust i dolç.

El començament del pròleg és un himne a Jesucrist. És qualificat de Paraula eterna i existent des del principi; és el Creador que, a més del cosmos, ha portat la vida, la llum als homes; aquests prefereixen la foscor que ha estat vençuda per la llum.

Joan és el testimoni del Messies. I aquesta llum veritable ve a il·lumi-

nar tothom. Però hi rau el drama: ha vingut a casa seva i molts no l'han acollit; els qui han cregut en Ell esdevenen fills del Pare; ha vingut per voler de Déu. Heus aquí el punt central: «La paraula s'ha fet carn», és a dir, ha pres la condició humana, s'ha fet feble i limitat. Aquest tema serà nuclear en l'escrit. També admet la traducció de «ha plantat la seva tenda entre nosaltres». Des d'ara ja no serà nuclear el temple de Jerusalem. Per Crist ens ve la plenitud del Fill únic del Pare, ple de gràcia i de veritat. El pròleg és una bella simfonia!

L'esperit joànic mira els fets i les paraules del Senyor amb una gran volada teològica

P-J YNARAJA

Capellà del Montanya
ynaraja@gmail.com

A PROPÒSIT DE...

Joan Roig i Diggle

La meua relació personal amb la família del recentment beatificat va començar el 1961. Històries de persones a les quals havien assassinat, tots en coneixíem més d'una. Si Tertul·lià havia dit «la sang dels màrtirs és llavor de cristians» penso que aquells crims van ser llavor de vocacions sacerdotals que van germinar, van créixer i van madurar. Així estaven els seminaris.

Vaig sol·licitar una reserva per a l'acte. Significava adhesió al testimoni i solidaritat amb la família. No m'havia plantejat la meua actitud interior. Més d'un centenar van concelebrar, i jo era un d'ells. De sobte, quan vaig observar l'Eucaristia, Crist viu, servei que Joan havia fet exposant la seva vida per poder arribar a altres, em vaig preguntar:

«Què feia jo aquell dia? Quina era la nostra situació familiar paral·lela en el temps?» Evidentment, saber-ho amb exactitud era impossible. Viuïem a Saragossa. Quan sonaven les sirenes, ens amagàvem en uns soterranis que haurien servit de ben poc. Cada nit resàvem el Rosari. Quan el meu pare marxava a treballar, aleshores jo era incapaç de saber-ho, el comiat podia ser definitiu. Si entrava l'exèrcit enemic, i no tenia temps de fugir, el mataríem sens dubte. Només ell i un altre familiar anaven a missa i aquest

«Déu està amb mi» van ser les últimes paraules de Joan Roig i Diggle a la seva mare

detall era suficient per eliminar-los de seguida. La família, per part de pare, militava en un sindicat obrer. Desplaçats a Barcelona van tenir el privilegi de viure a la Pedrera. Devien ser molt bones persones perquè, acabada la contesa, el meu oncle va passar poc temps a la presó. Per part de mare, l'actitud espiritual era molt diferent, parents monges, oncle canonge, cal dir que, poc després de la victòria militar, un cosí de la meua mare va ocupar, a títol d'Administrador Apostòlic, la seu episcopal barcelonina.

God is with me («Déu està amb mi») van ser les últimes paraules de Joan quan es va acomiadar de la seva mare. Què hauria dit jo? Em preguntava durant la concelebració i m'ho continuo preguntant. (Continuaré.)

Vida eclesial

Aquesta setmana el Vaticà avala les vacunes antiCovid, assistim a l'ordenació episcopal de Xavier Vilanova, repassem els aniversaris del 2021 i parlem de la V Setmana de la Bíblia

Nota aclaridora de la Congregació per a la Doctrina de la Fe

Vacunes antiCovid, «moralment acceptables»

VATICAN NEWS
Ciutat del Vaticà

És «moralment acceptable utilitzar vacunes antiCovid-19 que han fet servir línies cel·lulars de fetus avortats en el seu procés de recerca i producció». En el cas de l'actual pandèmia «totes les vacunes reconegudes com a clínicament segures i eficaces poden emprar-se amb la certesa que el recurs a aquestes vacunes no significa una cooperació formal amb l'avortament del qual es van derivar les cèl·lules de les quals es van produir les vacunes».

Així ho declara la Congregació per a la Doctrina de la Fe (CDF) en una nota «sobre la moralitat de l'ús de determinades vacunes antiCovid-19» i recorda tres pronunciaments anteriors sobre el mateix tema: el de l'Acadèmia Pontificia per a la Vida (PV) el 2005, la instrucció *Dignitas personae* de la CDF el 2008 i una nova nota de la PAV el 2017.

La Congregació per a la Doctrina de la Fe se centra en l'aspecte moral de la utilització de les desenvolupades amb línies cel·lulars de teixit obtingut de dos fetus que van ser avortats no espontàniament.

La instrucció *Dignitas personae* especificava que «hi ha responsabilitats diferenciades, perquè «a les empreses que fan servir línies cel·lulars d'origen il·lícit la responsabilitat de qui decideix la direcció de la producció no és idèntica a la de qui no té poder de decisió». Per tant, argumenta la nota, quan per diferents raons no es disposa de vacunes contra el Covid-19 «èticament irreprotxables» és «moralment acceptable» utilitzar les vacunes que han fet servir línies cel·lulars de fetus avortats en el procés de recerca i producció.

La raó per consentir és que la cooperació en el mal de l'avortament, en el cas dels qui vacunen, és «remota» i el deure moral d'evitar-la «no és vinculant» si estem en presència d'un «perill greu, com la propagació, d'altra banda incontenible, d'un agent patògen greu» com el virus que causa el Covid-19.

La Congregació aclareix que «l'ús moralment lícit d'aquest tipus de vacu-

nes, a causa de les condicions particulars que ho fan, no pot constituir en ell mateix una legitimació, ni tan sols indirecta, de la pràctica de l'avortament, i pressuposa l'oposició a aquesta pràctica per part dels qui recorren a ella». Tampoc no ha d'implicar l'aprovació moral de l'ús de línies cel·lulars de fetus avortats. De fet, a la nota es demana a les empreses farmacèutiques i als organismes governamentals de salut que «produeixin, aprovin i distribuïxin i ofereixin vacunes èticament acceptables que no creïn problemes de consciència».

La CDF recorda que «la vacunació no és, per regla general, una obligació moral i ha de ser voluntària». Qui per raons de consciència rebutja les vacunes produïdes amb línies cel·lulars provinents de fetus avortats, ha «de prendre mesures per evitar, per altres mitjans profilàctics i amb un comportament adequat, convertir-se en vehicle de transmissió de l'agent infecciós».

Finalment, la CDF defineix com «un imperatiu moral» garantir que «les vacunes eficaces i èticament acceptables» siguin accessibles «també als països més pobres i de manera que no els resulti costós», perquè la manca d'accés a les vacu-

La Congregació per a la Doctrina de la Fe defineix com «un imperatiu moral» garantir que «les vacunes eficaces i èticament acceptables» siguin accessibles «també als països més pobres»





Polina Tankilevich a Pexels

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Pare de la valentia creativa

En la impressionant carta apostòlica *Amb cor de pare*, amb la qual el papa Francesc inaugura aquest any dedicat a sant Josep, ressalta dos aspectes sobre aquest home tan estimat per Jesús. Diu així: «La primera etapa de tota veritable sanació interior és acollir la pròpia història, és a dir, fer espai dins nostre mateix, fins i tot per a allò que no hem escollit a la nostra vida...»

Quanta saviesa cal per a aquesta «sanació interior», i com n'és, de necessària, per a nosaltres! Fer com Josep, que va acollir un esdeveniment, una situació que no havia triat, i ho va fer amb entrega total.

«...Necessitem afegir una altra característica important: la valentia creativa. (...) Déu actua a través d'esdeveniments i persones. (...) El cel va intervenir confiant en la valentia creadora d'aquest home...». (...) «Si de vegades sembla que Déu no ens ajuda, no significa que ens hagi abandonat, sinó que confia en nosaltres, en el que podem planejar, inventar, trobar.»

Aquesta «valentia creativa» expressa molt bé la confluència entre la nostra llibertat i la Providència de Déu. L'Església sempre ha dit que «la Gràcia no substitueix la naturalesa; la il·lumina i l'eleva». Déu compta amb la nostra inventiva en tot allò que pertany al món natural: aquest és un terreny en el qual hem de desenvolupar-nos com sant Josep i tants sants i santes, amb creativitat, amb generositat per cobrir les necessitats de tots. La seva Gràcia (la vida sobrenatural) ens il·lumina, ens reconforta i ens precedeix, anant davant nostre i realitzant en els cors tot allò que està fora del nostre abast.

Valentia creativa! És el que necessitem ara per donar suport a les persones més colpejades per aquest Covid, i per continuar actuant amb esperança i alegria en aquest temps que ens ha tocat viure.

LETICIA SOBERÓN

La nota demana a les farmacèutiques i als organismes governamentals que «produeixin, aprovin, distribueixin i ofereixin vacunes èticament acceptables que no creïn problemes de consciència».

nes «esdevindria un altre motiu de discriminació i injustícia».

Salutació de Nadal

En la tradicional salutació de Nadal als membres del Col·legi Cardenalici i a la Cúria romana el Papa va reflexionar sobre l'Església. Segons Francesc, «a la Cúria n'hi ha molts que donen testimoni amb el seu treball humil, discret, silenciós, lleial, professional i honest». També va

destacar que «els qui no miren la crisi a la llum de l'Evangeli, es limiten a fer l'autòpsia d'un cadàver. La crisi ens espanta no només perquè ens hem oblidat d'avaluar-la com ens convida l'Evangeli, sinó perquè hem oblidat que l'Evangeli és el primer que ens posa en crisi».

Francesc va demanar no confondre crisi amb conflicte, perquè «la crisi generalment té un resultat positiu», mentre que el conflicte «sempre crea un contrast, una rivalitat, un antagonisme aparentment sense solució». Així, l'Església, «entenent-la amb les categories de conflicte (dreta i esquerra, progressista i tradicionalista), fragmenta, polaritza, perverteix i traeix la seva veritable naturalesa». Francesc va indicar que «la novetat introduïda per la crisi que desitja l'Esperit mai no és una novetat en oposició a allò antic, sinó una novetat que brolla d'allò antic i que sempre la fa fecunda».

El Papa va recordar que de cada crisi sempre n' emergeix una necessitat adequada de renovació, però «hem de tenir la valentia d'estar disposats a tot, hem de deixar de pensar en la reforma de l'Església com un pedaç en un vestit vell o la simple redacció d'una nova constitució apostòlica».

 Barcelona

El nou pastor defineix l'arxidiòcesi de Barcelona com la seva «família» per la qual es vol «desgastar perquè l'amor de Crist sigui conegut»

Xavier Vilanova rep l'ordenació episcopal i ja és bisbe auxiliar

La basílica de la Sagrada Família va acollir diumenge 20 de desembre l'ordenació episcopal de Xavier Vilanova, dos mesos i mig després que el Papa el nomenés bisbe auxiliar de Barcelona. Aquest sacerdot de la Fatarella (Terra Alta), de la diòcesi de Tortosa, ha rebut el títol de bisbe titular d'Empúries (que es concedeix sempre de manera honorífica quan el prelat no és titular d'una diòcesi ordinària) en una celebració presidida pel cardenal Joan Josep Omella i amb els bisbes de Tortosa, Enric Benavent, i Vic, Romà Casanova, com a concelebrants. També hi van concelebrar el cardenal Lluís Martínez Sistach, arquebisbe emèrit, els altres auxiliars Sergi Gordo i Toni Vadell, el nunci del Sant Pare a Espanya i Andorra, Bernardito Auza, i alguns preveres, sobretot de Barcelona i de la diòcesi d'origen del nou pastor, amb Ramon Ollé com a diaca assistent. L'ordenació es va desenvolupar tenint especial cura de totes les normes sanitàries vigents, amb un límit de només 500 persones en un espai que té un aforament de 3.000. Tot i l'aforament limitat, el nou bisbe va estar ben acompanyat en una missa on estaven convidades les primeres autoritats civils de Catalunya i també de Tortosa, així com la seva família i fidels amb entrades numerades.

«Arxidiòcesi de Barcelona, tu ets la meua família; soc tot vostre i vull desgastar-me perquè l'amor de Crist sigui conegut i ell, estimat.» Aquestes van ser les primeres paraules de Vilanova com a nou bisbe auxiliar de Barcelona. En acabar la celebració, el nou pastor de l'arxidiòcesi de Barcelona va agrair el suport de la seva família, dels preveres i bisbes i de tot el poble de Déu,



però sobretot la pregària de cara al seu nou ministeri. També va tenir paraules especials per a la seva mare, a la qual va agrair «el do de la vida, de la fe i de la vocació sacerdotal». A més, Vilanova va demanar a l'Esperit Sant que el «modeli per ser un humil servidor», i va recordar que «no hi ha res més gran que acollir la bellesa de l'amor de Déu». Finament, es va adreçar a dues comunitats de les quals, segons les seves paraules, se sent especialment participat. «Vull ser un més entre vosaltres», va dir adreçant-se als germans més pobres. A més, als seminaristes, els va oferir la seva pregària «perquè siguin sants i perquè n'arribin molts més».

Omella: «Cal que anunciïs la Paraula, de manera oportuna i inoportuna»

El cardenal Joan Josep Omella es va mostrar igualment emocio-



Agustí Codinach

que també han estat confiats» al servei dels bisbes i de l'Església en general.

*Ritu de l'ordenació:
la bellesa dels signes*

El ritual de l'ordenació va tenir lloc com la culminació de la Litúrgia de la Paraula, tot seguint la més antiga tradició de l'Església, amb dos moments centrals, que són la imposició de mans i la solemne pregària. Cinc van ser els gestos que complementen tota la part central: dos d'interns, com són la unció del cap i el lliurament dels evangelis, i tres més que corresponen a la forma de presentar-se el bisbe, amb la imposició de l'anell episcopal, la mitra i el bàcul pastoral. El nou bisbe va escollir com a escut la corona de la Mare de Déu de Misericòrdia, patrona de la Fatarella, el seu poble natal, acompanyada per la Creu de la Mercè i els nou estigmes de Sant Pius de Pietrelcina. També hi destaca l'emblema eucarístic amb el cep de raïm. «Perdura eternament el seu amor» (del Salm 135) és, d'altra banda, el lema escollit per al seu episcopat. Dilluns 21, Xavier Vilanova va presidir, a la basílica de la Mercè de Barcelona, la seva primera missa com a bisbe.

Recordem que el cardenal Ome-lla havia demanat al papa Francesc un tercer bisbe auxiliar per a l'arxidiòcesi de Barcelona, tot just després de ser elegit, a principis de març, president de la Conferència Episcopal Espanyola. El nomenament de Xavier Vilanova es va fer públic el 6 d'octubre passat. El nou pastor, nascut a la Fatarella (Terra Alta) el 23 de setembre de 1973, va ser ordenat prevere per a la diòcesi de Tortosa el 22 de novembre de 1998. A més de diverses responsabilitats parroquials com a vicari i rector, ha estat delegat per a la Catequesi (del 2014 al 2016) i per a la Pastoral Vocacional (des del 2003), rector del Seminari de Tortosa (des de 2007 fins ara) i director espiritual del Seminari Interdiocesà de Catalunya (els últims dos anys, des del 2016). A més, des del 2018 i fins al nomenament episcopal, era rector del Seminari Interdiocesà de Catalunya (2018). És missioner de la Misericòrdia, també des del 2016, i confessor ordinari de la Comunitat d'Agustines de Sant Mateu.

nat, satisfet per l'ordenació i proper a Xavier Vilanova. En la seva homília, l'arquebisbe de Barcelona es va adreçar directament al nou bisbe i el va esperonar perquè «aculli amb alegria el do» que el Senyor li fa i «sigui imatge del bon pastor enmig de la comunitat». També li va recordar aquestes paraules de Jesús: «Qui vulgui ser important enmig de vosaltres que es faci el vostre servidor.» El cardenal va animar el seu nou auxiliar a «anunciar la Paraula de manera oportuna i inoportuna, però sense discursos que ningú no entengui». En un altre moment, li va recordar que «les dues principals tasques dels apòstols són la pregària i precisament l'anunci de la Paraula», alhora que el va convidar «a la proximitat a Déu en la pregària, com també amb els preveres i els diaques i amb el poble». Finalment Ome-lla li va demanar que s'ocupi «també dels qui no formin part del ramat de Déu,

*Foto: Xavier Vilanova
saludant la seva mare,
al costat del pare.*

Repassem els aniversaris més destacats del nou any

Què celebrem el 2021?

Els aniversaris són un bon motiu per reviuire i revisar la història, recordar esdeveniments i valorar-los en la distància. El nou any 2021, en la memòria més recent farà mig segle de la detenció de Pepe Beunza (13/01/1971), primer objector de consciència catòlic que es va negar a fer el servei militar a Espanya, o de l'«*I am a catalan*», el «Jo soc català», del músic Pau Casals davant l'Assemblea General de l'ONU (24/10/1971), uns dies abans que a la parròquia de Sant Agustí es fundés l'Assemblea de Catalunya (7/11/1971), unió de partits i entitats socials d'oposició, any en què (3/12/1971) monsenyor Narcís Jubany, bisbe de Girona, era nomenat arquebisbe de Barcelona.

També farà 75 anys (13/05/1946) de la mort a Montserrat de l'abat Antoni Maria Marcet i Poal. I de centenaris en tenim uns quants: el de la creació del Servei Meteorològic de Catalunya (31/03/1921); la mort de mossèn Joan Collell (5/10/1921) a Vic, havent fundat la Petita Obra del Sagrat Cor i les Germanes Obreres; la fundació de l'Associació Pessebrista de Barcelona (16/10/1921). O també els centenaris de l'agregació de la vila de Sarrià a la ciutat de Barcelona, la concessió del premi Nobel de física a Albert Einstein per la seva teoria de la relativitat o la fundació a Friburg de l'organització *Pax Romana*.

Farà 125 anys (1876) de l'estrena a Montserrat d'*El Cant de la Senyera*, amb música de Lluís Millet i lletra de Joan Maragall, o de l'atemptat amb bomba (7/06/1876) contra la processó de Corpus a Bar-



celona, al carrer Canvis Nous, que causà dotze morts i setanta ferits.

En el segle i mig situarem dos aniversaris de naixement: el del dramaturg Ignasi Iglesias (19/08/1871) a Sant Andreu de Palomar i el d'Amadeu Vives (18/10/1871), músic, a Collbató.

Fa 200 anys (1821) va començar l'epidèmia de la febre groga, a primers d'agost, molt virulenta a Barcelona, Tarragona, Tortosa i Palma; als voltants de l'estiu van assolir la independència les colònies espanyoles del Perú, Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Hondures, Nicaragua i Panamà.

Fa 250 anys (12/09/1771) Lluís Bonifàs signava el contracte per iniciar el retaule major de la parròquia del Vendrell i en fa 300 de la mort del papa Climent XI (19/03/1721), pontífex durant la Guerra de Successió a Catalunya, o de la composició i estrena (24/03/1721) dels concerts de Brandenburg, de Johann Sebastian Bach.

Farà tres segles i mig de la fundació (24/04/1671) de la Confraria de Sant Anastasi a Badalona i de la



MCS Arquebisbat de Tarragona

1471, quan una gran epidèmia de puces al principat donaria origen a l'expressió de «*L'any de la picor*».

També es complirà el sisè centenari del greu aiguat (8/10/1421) que negà bona part de l'Empordà i engolí nombrosos pobles. Respecte del setè centenari (1321), podem parlar de la mort a Ravenna de Dante Alighieri (14/09/1321); la fundació de la Universitat de Florència; la fundació del Convent del Carme, a Valls; la fosa i col·locació de la campana *L'Esquella Prima*, de la catedral de Barcelona, o a Tarragona de l'arribada de la relíquia de Santa Tecla i de la constància documental del Gremi de Pagesos de Sant Llorenç i Sant Isidre, a la mateixa ciutat; lloc on també es fundava, fa vuit segles i mig (1171), l'Hospital de Sant Pau i Santa Tecla, per un legat testamentari d'Hug de Cervelló.

Es compleixen 900 anys (1121) de la fundació de l'ermita de Berà, sota l'advocació de Sant Pere; la fundació per Pere Vidal de la canònica agustina de Santa Maria d'Ullà, al Baix Empordà; el primer esment documental de la parròquia de Sant Fruitós de Llofriu, i cinquanta anys abans (1071), la de Sant Pere de Pierola.

Dos mil·lenaris del primer esment documental de dos temples (1021): la parròquia de Sant Quintí de Mediona i l'ermita de Sant Joan, a Matadepera. Ultrapassant el mil·lenari, els 1.100 (921) els assoleixen el document pel qual el comte Sunyer i la seva esposa Riquilda atorguen Sant Pere de Vilamarics a Santa Maria de Montserrat; el primer esment de Sant Julià de Galliners, a Vilademuls; el primer document indicant l'existència de Santa Maria del Camí, a la Garriga, o l'església parroquial de Sant Cebrià, a Esponellà.

També el 2021 s'escauran 1.700 anys de l'edict de l'emperador Constantí (any 321), que va declarar el diumenge com a dia de descans. Una bona ocasió, a disset segles de distància, per recordar l'avenç i la importància del diumenge no només per als cristians, sinó per a la nostra cultura i la nostra societat.

construcció del retaule de les Santes Càndia i Còrdula, a la catedral de Tortosa.

El 1621 va ser el primer any en què a Amèrica es va celebrar el Dia d'Acció de Gràcies i, a Terrassa, l'abat de Montserrat Pere Joan Costabeneïa (21/02/1621) el temple del Sant Esperit, iniciat el 1573, dos anys després de la Batalla Naval del Golf de Lepant (7/10/1571), de la qual l'any 2021 en serà el 450è aniversari, amb la victòria cristiana de la Santa Lliga.

Un dels centenaris més esperats des de fa anys serà el cinquè de l'estada de sant Ignasi a Catalunya el 1521, principalment a la ciutat de Manresa o al mateix Montserrat o a Barcelona, un any ignasià que anirà ple d'esdeveniments de celebració.

També farà 500 anys (3/01/1521) que el papa Lleó X signava l'excomunió de Martí Luter. El 8 de maig següent la Dieta de Worms condemnaria les seves prèdiques i escrits. Un any, el del 1521, en què Amposta patia un atac pirata i 150 veïns eren capturats com a esclaus. I s'escauran cinc segles i mig del

Foto: Tarragona commemora a partir del mes de maig els 700 anys de l'arribada de la relíquia del braç de santa Tecla.

«CATALUNYA CRISTIANA» A CADA PARRÒQUIA I CADA LLAR



www.catalunyacristiana.cat

 [catalunyacristiana](https://www.facebook.com/catalunyacristiana)

 [@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

 [catalunya_cristiana](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana)

**SUBSCRIPCIONS ANUALS
EN CATALÀ O CASTELLÀ**

En paper i digital

Més informació: 934 092 770

V SETMANA DE LA BÍBLIA

La Paraula sempre és a prop nostre

La Setmana de la Bíblia, aquesta bella iniciativa que ens recorda el gran do que és la Paraula de Déu, arriba enguany mentre experimentem amb tota la humanitat el flagell del coronavirus, que ens obliga a modificar tants aspectes del nostre estil de vida i de les nostres relacions socials. Podem suportar aquest temps com una desgràcia, que ho és, però també el podem assumir com una oportunitat i treure profit dels inevitables efectes col·laterals de la pandèmia. Per a molta gent, la nova situació comporta una reducció de

compromisos i desplaçaments, i per tant suposa disposar de més temps per estar a casa i per destinar-lo a altres ocupacions.

La pandèmia pot ser una oportunitat també en relació amb la Bíblia. En aquest àmbit, com en tants d'altres, els recursos ara són uns altres, però certament que no manquen. Si no podem anar a grups d'estudi o de meditació de la Bíblia ni assistir a cursos bíblics o a xerrades de formació, sí que podem prendre de nou a les mans la Bíblia que tenim a casa, cercar materials a internet (que n'hi ha molts de fiables), cursos en línia, etc. Serà particularment enriquidor fer l'experiència de llegir i comentar la Bíblia en família i amb les persones més properes.

Tant de bo que la pandèmia s'acabi, tots ho desitgem. Mentrestant, no podem resignar-nos, ni abaixar els braços. Es tracta de continuar vivint amb l'esperit de fe i de fraternitat que ha de caracteritzar sempre l'existència dels creients.

En aquest context, la Bíblia ens pot oferir múltiples exemples de respostes fermes i serenes a situacions de forta dificultat: per exemple, Job manté inalterable la confiança en Déu fins i tot quan ho perd tot (Jb 1,21), Jeremies exhorta els exiliats a integrar-se a la ciutat on han estat deportats (Jr 29), l'apòstol Pau se sent sempre fort per la seva unió amb Crist, i arriba a dir: «Fins i tot en les tribulacions trobem motiu de gloriar-nos, perquè sabem que la tribulació engendra paciència; la paciència, virtut provada; la virtut provada, esperança» (Rm 5,3-4).

Que la Setmana de la Bíblia ens estimuli a descobrir en la Paraula la llum i la força en aquests temps nous i estranys. La millor manera de respondre a la situació en què ens trobem és tenir el cor atent a Déu, que ens parla per mitjà de la Paraula. I la Paraula sempre la tenim al·l'abast, no és mai lluny de nosaltres: «La paraula és molt a prop teu; la tens als llavis, la tens al cor, perquè puguis complir-la» (Dt 30,14).

AGUSTÍ BORRELL

Vicari general de l'Orde del Carmel Descalç

DIUMENGE DE LA PARAULA
V SETMANA DE LA BÍBLIA
 24 GENER - 29 GENER 2021

SORTIM A SEMBRAR LA PARAULA
 (Mc 4,14)

www.setmanadelabiblia.cat
 setmanadelabiblia@gmail.com

Serà particularment enriquidor fer l'experiència de llegir i comentar la Bíblia en família i amb les persones més properes

SIGNES D'AVUI

El llenguatge de les estrelles

El GPS (Global Positioning System) és àmpliament utilitzat per moltes persones. N'hi ha prou d'indicar el punt de destinació i oferir la ubicació actual perquè faci la seva feina. Una ciutat, un carrer, un número... La tecnologia cobreix la nostra ignorància del territori per conduir-nos amb precisió al lloc on volem arribar. El mateix mòbil porta incorporat el seu GPS. Les dades que proporciona són concretes i precises. Acostumen a anar acompanyades d'una veu que ens orienta en el camí.

Fa més de 20 segles, d'acord amb la narració evangèlica segons sant Mateu, se'ns diu que uns savis d'Orient van arribar a Jerusalem buscant el Messies. Anaven guiats per un GPS especial perquè coneixien el llenguatge de les estrelles:

«Hem vist sortir l'estrella i venim a adorar-lo.» Hi va haver un moment, en arribar a Jerusalem, que van perdre el contacte i el cel no els va proporcionar cap més informació. Després de parlar amb Herodes, es van posar en camí una altra vegada i aleshores se'ls va tornar a aparèixer l'estrella. El relat afirma que «l'alegria que van tenir en veure l'estrella va ser immensa». Finalment es va aturar al lloc on hi havia el nen. El seu viatge havia valgut la pena. Aquest relat té els ingredients bàsics de tota recerca espiritual que dona sentit a la vida. No buscaven una teoria, un coneixement intel·lectual, sinó una

No buscaven una teoria, sinó la trobada d'una persona

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com



persona. No en volien treure un profit propi, sinó oferir els millors símbols de la seva existència: or, encens i mirra. Havien de preguntar, perquè no tenien tota la certesa. Les dades eren de totes totes insuficients. Tenen moments de foscor, especialment quan desapareix l'estrella del firmament. No es posen en camí quan la veuen, sinó que la veuen quan es posen en camí. Tota recerca té moments de foscor i altres moments d'alegria profunda. Veure el nen i la seva mare. Adorar-lo indica que han arribat al punt culminant de la seva experiència espiritual amb la divinitat, que no poden confiar a tothom, sinó només als que són capaços de rebre-la. Els tipus com Herodes, cal evitar-los. Per això se'n tornen per un altre camí. La seva vida s'ha transformat. Abans ho intuïen. Ara, ho saben.

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com



La pandèmia ens ha canviat en moltes coses. Moltes de negatives, si pensem en la tragèdia de tot el planeta terra patint una malaltia que ha comportat angoixa i mort a la majoria dels països, que ha danyat el sistema sanitari fins a col·lapsar-lo i que ha creat una crisi social sense precedents. Això sense parlar de la repercussió psicològica en moltes persones.

Amb tot, però, també ha tingut alguns aspectes positius.

Avui em vull referir al jovent. A una part d'aquesta edat que els grans tantes vegades critiquem però que, sovint, ens ensenyen i ens esperonen.

Potser perquè gran part de la meua vida —com a educadora— l'he passada a prop d'adolescents i joves, que m'hi trobo molt bé, entre ells. La joventut no és una edat fàcil.

FINESTRA A LA VIDA

Un jovent compromès

Això es descobreix molt més tard, quan la vida t'ensenya a gaudir d'una felicitat que no es pot aconseguir sense madurar. Per això, de vegades, els demanem unes actituds que no són fàcils d'aconseguir si no és amb el pas dels anys.

Malgrat això, estic convençuda que és l'edat idònia per orientar la vida cap a una actitud egoista i ego-cèntrica o cap a una d'entrega als altres i d'un cert altruisme que els allunya de postures egòlatres que mai no els faran feliços.

Aquesta és l'experiència de la qual gaudeixo amb el voluntariat de Santa Anna des que el Covid-19 ens ha canviat la vida. L'edat mitjana dels voluntaris ha baixat molt i per raons ben paleses. Els voluntaris grans són persones de risc i molts han hagut de deixar de fer aquesta tasca.

I els joves, amb la llibertat de les classes en línia, disposen de més temps per oferir el seu servei. He vist tanta felicitat en aquests joves que s'acosten a un món sovint desconegut per a ells, que crec que val la pena donar-los aquesta oportunitat. Un d'ells em deia l'altre dia: «No m'imaginava que aquí a Barcelona es donessin situacions com les que veig i t'expliquen algunes persones. D'altra banda, em sento molt més feliç des que soc aquí. És una felicitat nova que feia temps que no sentia.»

Vaig sentir una gran alegria. Ho dic perquè és un testimoni fidel que podem transmetre als nostres joves.

Els joves voluntaris de Santa Anna ens ensenyen molt amb el seu altruisme

El Vademècum 1.0 contra els abusos sexuals, expressió d'un canvi de mentalitat encara incipient

Una crisi de confiança potser irreparable

Fa una dècada no hauríem pogut creure que la confiança en els sacerdots com a ministres dispensadors dels misteris de Déu, preciosa herència rebuda dels nostres avantpassats, es podia malbaratar en només uns pocs anys en tants llocs d'arreu del món per culpa dels abusos sexuals de menors perpetrats per alguns pocs clergues i àmpliament encoberts pel conjunt de la societat eclesial.

Països de catolicisme arrelat i fins i tot martirial, com Irlanda o Polònia, estant assistint amb estupor a l'espectacle de veure el seu clergat i fins i tot la seva jerarquia blasmat i amb zero reputació sobretot entre la gent jove, fins i tot la que es mou en grups eclesials. A partir de la publicació d'alguns informes recents sobre casos molt mediàtics ens adonem amb perplexitat que el que alguna part de la jerarquia ha tardat dècades a entendre, ho havia entès molt més ràpidament gent senzilla del poble de Déu. Acusen la nostra consciència aquells testimonis que parlen de clergues als qui s'obria confiats la llar o se'ls invitava a participar en l'educació del fill, per passar a veure com aquell privilegiava algun dels fills, l'usava per al seu plaer sexual i, el que és pitjor, posteriorment quan ho van denunciar, ningú no els va saber acollir, restituir la injustícia soferta i guarir les brutals ferides morals i espirituals que s'havia infligit a la seva família.

Alguns ho justifiquen dient que es tracta de fenòmens aïllats, propis d'altres països o altres cultures. Les dades reals del fenomen, no les preconfeccionades per al consum mediàtic, ho rebuten. Altres busquen justificacions fàcils com atribuir-ho a la secularització de la societat, al laïcisme agressiu o a justificacions pseudo-teològiques com dir que l'Església la componen sants i pecadors. El cert és que la història ensenya que quan l'Església no ha afrontat els reptes amb sinceritat, a temps i amb eficàcia, els danys han assolit proporcions irreparables. No cal sinó mirar el cisma provocat per una Reforma i les seves conseqüències encara vives passats cinc-cents anys.

Una de les principals insistències



Al Papa no li dol reconèixer que en el tema dels abusos ha faltat a la caritat.

del magisteri del papa Francesc és l'escolta teològica dels crits d'una humanitat i d'una creació que sofreixen. Són els crits d'un Déu sofrent que només poden ser desxifrats en clau de misericòrdia. Déu estima sofrint i sofreix estimant: «Només el que s'estima pot ser salvat; només el que s'abraça pot ser transformat» (*Christus vivit*, 120).

La misericòrdia es la participació voluntària en aquest sofriment esfeïdor. L'única manera d'obrir-nos a la possibilitat de redempció passa per reconèixer les ferides obertes de Crist en les noves formes de precarietat, fragilitat i sofriment. Passa per no passar de llarg quan veiem a la rasa del camí els considerats perdedors, els *losers* del nostre temps, els pobres que ningú no protegeix i que a ningú interessin. Com a samaritans del segle XXI, se'ns demana implicar-nos personalment en un drama incommensurable: «On és el teu germà?» (Gn 4,9).

La «mística dels ulls oberts»

El magisteri de Francesc reivindica la incorporació de la «mística dels ulls oberts» al nostre *ethos* cristià. Ceguesa en un món individualista, hedonista i relativista que evita veure el patiment i el dolor. Un món de «savis i entesos» que imposen els seus postulats alienants a una població dòcil anestesiada amb el

La història ensenya que quan l'Església no ha afrontat els reptes amb sinceritat, a temps i amb eficàcia, els danys han assolit proporcions irreparables



que es promou com a políticament correcte.

Francesc, en canvi, parla als senzills amb un llenguatge senzill perquè els ha vist com a germans als qui no ha de prejudicar, sinó acollir. Fa propostes que busquen més ser escoltades que no pas estudiades. Ho fa amb la humilitat que amara el missatge de Jesús: aquest Papa és el primer a reconèixer que ha hagut de guarir la seva pròpia sordesa espiritual per poder escoltar i discernir l'Evangeli de Crist en la vida de qualsevol que se li acosti de bona fe. Qualsevol. Sigui qui sigui, vingui d'on vingui, sigui quina sigui la seva condició personal.

Aquest Papa ens ha confessat que ha passat de considerar els abusos sexuals de menors comesos per clergues com una simple anècdota, vergonyosa i lamentable, en la vida pastoral d'una Església local, a veure'ls com el que són, una de les expressions més brutals de l'esperit del mal entre nosaltres. Amb més de vuitanta anys, Francesc s'ha fet dòcil a l'Esperit per canviar plantejaments vitals arrelats durant tota una vida de jesuïta i de bisbe a Buenos Aires.

Convertit per la «gramàtica de l'escolta»

Ell és el primer que s'ha hagut de convertir des d'una «gramàtica de l'escolta» (Sánchez Leyva). No li ha dolgut haver de reconèixer que ha-

Aquest Papa és el primer a reconèixer que ha hagut de guarir la seva pròpia sordesa espiritual per poder escoltar i discernir l'Evangeli de Crist en la vida de qualsevol que se li acosta de bona fe

via faltat a la caritat quan va acusar públicament de mentider Juan Carlos Cruz, una de les víctimes xilenes de Karadima, el rector de la parròquia de El Bosque de Santiago de Xile. Cruz havia estat afirmant des de feia molts anys que mentre era abusat sexualment per Karadima, algun clergue i, sobretot, algun bisbe eren presents durant els abusos. El Papa a l'inici del 2018, després d'una fallida visita apostòlica a Xile, va demanar les proves d'una denúncia tan insòlita: no hi havia, com és evident, gravacions dels fets. Va parlar amb el bisbe implicat i, quan aquest li va negar les acusacions, va fer el que quasi tots hauríem fet: creure aquest alt prelat i no l'acusador que, d'altra banda, s'ha manifestat sempre com a cristià però també gai. Massa gai per a una alta societat

de Santiago de Xile molt conservadora, que mai l'acceptarà entre els seus. Massa catòlic per als estàndards nord-americans, que voldrien fer d'ell una senyera de nous «drets d'enginyeria social».

Només a partir de la «missió especial» de Mons. Scicluna i del qui subscriu, enviats a Xile en dues ocasions durant el 2018, el Papa s'adonà de la veritat. En l'«Informe» privat emergí una molt deficient gestió jurídica dels abusos sexuals de menors comesos per clergues però,

sobretot, el seu encobriment generalitzat. Part de la jerarquia local pensava, de bona fe, protegir l'Església de l'escàndol, però de fet aquesta es corrompia cada dia més i més en el silenci còmplice, abandonant les víctimes en el seu sofriment i provocant en elles una major revictimització.

La resposta és el que fa gran aquest Papa: va voler demanar perdó a tots el qui havia ofès. Aquest fou el seu *kairós*, l'ocasió per conèixer en persona Juan Carlos Cruz i entrar en el seu drama personal. D'aquella trobada a Santa Marta durant una tarda de diumenge, en va néixer una amistat i una estima mútua cada dia més sòlida. El Papa ha escoltat i, per tant, ha conegut una persona que, amb cinquanta anys, arrossega encara avui la ferida que li provocaren els abusos soferts en la seva adolescència i primera joventut. Un home que no pot ser etiquetat només per la seva professió, on excel·leix, o per la seva condició sexual, o per la seva lluita en favor dels abusats sexuals o per les obres caritatives i socials en les quals sovint s'involucra o, fins i tot, per les seves bones amistats, com la nostra sor Lucía Caram, gran amiga i gran confident del Juanca. Per al Papa, ell és sobretot una persona, un fill estimat de Déu.

La Cimera al Vaticà del 21 al 24 de febrer del 2019: la lluita contra l'encobriment

Francesc va discernir l'actual situació eclesial a la llum del que li havia passat i va veure clar que calia lluitar contra l'encobriment eclesial dels abusos: en massa ocasions ni tan sols s'havia prestat atenció a les denúncies o aquestes s'havien descuidat, o s'havia amenaçat el denunciament amb contramesures legals per una presumpta lesió de la bona fama d'un clergue.

El Papa va convocar durant el mes de desembre del 2018, per sorpresa, una cimera al Vaticà de presidents de Conferències Episcopals de tot el món. Aquesta s'havia de celebrar entre el 21 i 24 de febrer del 2019 per tractar la necessitat d'una major transparència, responsabilitat i rendició de comptes, particularment en casos de negligència en la tutela dels abusats a l'Església. Una cimera sobre «la protecció dels menors a l'Església».



Els abusos sexuals a menors han minvat la confiança de molts en l'Església.

Amb una metodologia fonamentada en l'escolta empàtica de testimonis, tots els participants s'adonarien plegats que més enllà d'un problema de vivència de l'afectivitat en un món hipersexualitzat, l'abús dels clergues sobre els menors és una expressió més del clericalisme i de l'elitisme. Es una afirmació malaltissa de poder sobre algú encara immadur per fer front a una agressió sovint transvestida d'amor i estima desinteressat. És un tabú que sovint es tracta de manera superficial i frívola, afirmant que el temps tot ho cura, que la víctima denunciant només persegueix diners, que la crisi s'ha construït artificialment per part de mitjans de comunicació contraris a l'Església, etc. És una vivència molt mundana de l'autoritat i del poder que Jesús ha confiat al seu Cos Místic.

En cristià, el poder està crucificat

Seguim un crucificat. Enfront d'un món en el qual qui exerceix el poder s'afirma sobre l'altre fins a les darreres conseqüències, fins a la seva mort si convé, l'Omnipotent exercí el seu poder deixant-se clavar a la creu per donar-nos la vida. Per amor. Ens mostrà un camí fet de servei humil desinteressat. En cristià, l'únic exercici possible del poder és el servei i l'entrega abnegada. Com ho fan els dos membres d'una parella. Com ho fan un pare i una mare amb els fills.

En canvi, quants cops s'assisteix amb perplexitat a maneres massa mundanes d'exercici del poder a la nostra Església! De fet, la crisi dels abusos sexuals de menors ha posat en evidència algunes maneres equívokes, irresponsables i immadures d'interactuar els fidels entre ells. Les relacions asimètriques de poder no es poden evitar, però sí la manera superficial i allunyada dels principis evangèlics de viure-les. Autoritarismes injustificats, maneres prepotents, silencis covards, negligències en l'acompanyament dels abusats, en són només alguns exponents.

Contra les «eclesiopaties», unes relacions eclesials més sanes

A la cimera al Vaticà durant el mes de febrer del 2019 va emergir la necessitat urgent de potenciar



El febrer del 2019 Francesc va convocar els presidents de les Conferències Episcopals per lluitar contra l'encobriment.

La crisi dels abusos sexuals de menors ha posat en evidència algunes maneres inequívokes, irresponsables i immadures d'interactuar els fidels entre ells

una nova cultura eclesial que empatitzi amb tots els qui sofreixen abusos de poder, de consciència i sexuals.

Alguns ja parlen d'autèntiques «eclesiopaties» (D. Portillo): per citar-ne només algunes, la banalització de les relacions asimètriques de poder mundà a l'Església, la sordesa al *sensus fidelium*, la tolerància davant les transgressions públiques contra el sisè manament en una societat hipersexualitzada, la relativització de l'escàndol que provoquen els abusos, les formes de vida elitistes autoreferencials o el clericalisme corporativista, l'administració *amateur* i descuidada de la justícia canònica o la revictimització no sempre inadvertida dels «supervivents» dels abusos.

A causa del fenomen dels abusos, són molts els qui reclamen evitar les repetides i en ocasions banals peticions de perdó, més o menys sentides, per fets comesos per altres en el passat. Menys paraules i més fets.



Són necessàries accions decidides per reivindicar la justícia a les víctimes i recuperar aquells que han violat la promesa de viure en castedat per al Regne

Són necessàries accions decidides per reivindicar la justícia a les víctimes i per recuperar aquells que, des de la fragilitat, han violat la promesa de viure en castedat per al Regne. Sobretot, són necessàries unes relacions eclesials més sanes. Potser aquesta crisi és, en el fons, una gràcia i som davant d'un *kairós* en el qual purificar-nos de la nostra manera mundana d'exercir i viure les relacions de poder eclesials.

Gestió, prevenció i comunicació, pilars d'una nova cultura eclesial contra els abusos

Després d'anys de menyspreu pel dret penal canònic, ara s'ha descobert no sense vergonya que a les nostres comunitats hi ha fidels als qui s'ha negat una solució del seu cas en justícia i veritat. Les víctimes, com ha dit Francesc, «són una prioritat». Cal gestionar jurídicament aquesta plaga «universal i transversal» amb saviesa, seriositat i rigor. Cal també dotar les diòcesis i instituts religiosos de més recursos humans i tècnics en l'administració interna de justícia: cal formar canònics i clarificar la llei a aplicar.

D'altra banda, la gestió jurídica és del tot insuficient sense una opció decidida per la prevenció que no sigui entesa com a acció oportunista, interessada o desarticulada de la resta de la pastoral: el Papa va cridar en la clausura de la cimera a combatre l'«actitud defensiva-reaccionària de salvaguardar l'Església» i, en conseqüència, a formar els agents de pastoral en el tracte respectuós i segur dels nens i del jovent; a dotar les diòcesis d'estructures estables de recepció de denúncies; a treballar per protocols de prevenció d'abusos en tots els centres que depenen de l'Església; a dotar-los també de «programes de compliment» o prevenció de riscos.

Finalment, s'ha insistit en la manera de comunicar la bona nova de l'Evangeli també en situacions de crisi institucional, particularment quan la comunitat eclesial es veu sacsejada per un cas d'abús sexual comès per un clergue: comunicar amb sagacitat des de la veritat, coherència i humilitat. Donar una resposta ràpida, organitzada i professional, respectuosa amb la llei civil i canònica, col·laborativa amb els mitjans de comunicació, empàtica amb les víctimes.

Un Vademècum 1.0 per millorar la gestió jurídica dels abusos

El 16 de juliol del 2020, la Congregació per a la Doctrina de la Fe (CDF) ha publicat també en espanyol un *Vademècum sobre algunas cuestiones procesales ante los casos de abusos sexuales a menores cometidos por clérigos. Versión 1.0*. El comunicat de la Sala Stampa de la Santa Seu que l'acompanya ha subratllat que aquest document és fruit de les conclusions de la trobada celebrada al Vaticà entre el 21 i 24 de febrer del 2019, en especial del desig del papa Francesc que els bisbes mostrin «unitat en l'aplicació dels paràmetres que tinguin valor de norma i no només d'orientació».

És un manual del qual se'n recomana l'observança perquè no s'imposa. No es tracta d'un nou text normatiu que modifiqui la legislació vigent en tema d'abusos sexuals de menors. Tampoc no és un «manual d'instruccions» per a especialistes. Menys encara un «manual escolàstic» més, sinó un recull d'algunes qüestions processals canòniques rellevants en la recent praxi de la CDF.

Aquest document, per tant, és un ajut per homogeneïtzar la praxi formal i substantiva en tractar els *delicta graviora*, tenint en compte els múltiples contextos culturals i socials on, arreu del món, cal afrontar la crisi dels abusos sexuals (llocs on s'accepten de manera més o menys pública formes de pederàstia incestuosa; llocs com en els nostres països on s'introdueix irresponsablement el menor a la vida sexual activa, sense formar-lo suficientment en el pudor i en el respecte madur per si mateix...).

El Vademècum 1.0, sobretot, és la primera versió d'un document pensat per als bisbes i jerarques que s'anirà modificant a mesura que s'incorpori més praxi jurisprudencial de la CDF, és l'expressió d'un canvi de mentalitat a l'Església. Els juristes coneixen prou bé la llei a aplicar i el Vademècum 1.0 no els descobrirà gaires novetats al respecte. En canvi, els bisbes i altres als qui l'Església ha confiat determinades porcions del poble de Déu tenen en ell un instrument per seguir de prop aquests casos i per dispensar la justícia amb misericòrdia com una tasca més del seu ofici pastoral.

**JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL**

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat



Feliços els qui treballen per la pau

Benvolguts i benvolgudes,

Des de l'any 1968, per voluntat del papa sant Pau VI, som convocats a l'inici del nou any a pregar per la pau. L'any desconcertant i convuls que ha acabat hauria de remoure les nostres consciències per a implorar amb més fermesa el do de la pau. I aquesta pau ha de començar en els nostres cors, a fi de poder-la comunicar als qui ens envolten. «Que els vostres cors s'asserenin. Creieu en Déu, creieu també en mi», ens diu Jesús (Joan 14,1). Per a nosaltres, els cristians, l'afany de la pau no es troba lligat a objectius polítics ni a decisions que emanin d'assemblees, sinó que s'inscriu al cor mateix de la nostra fe, en aquesta afirmació que Déu, en Crist, ha destruït els murs que ens separen, ha reconciliat l'ésser humà amb el seu Creador i ha posat així els fonaments de tota reconciliació entre els pobles.

Les celebracions del Nadal d'aquests dies, a través del cant dels àngels, ens han invitat a celebrar la glòria de Déu a dalt del cel i a proclamar amb passió i esperança la seva «pau als homes que ell estima». Jesús ha designat el ministeri de la

pau com una de les grans benediccions de Déu: «Els qui treballen per la pau [...] seran anomenats fills de Déu» (Mateu 5,9). En les nostres relacions familiars i socials, estiguem enguany més particularment atents a aquest missatge de pau, a la promesa de la seva realitat i a l'obra a la qual el Senyor ens crida enmig dels moments que estem vivint.

«Si el Senyor no construeix la casa, és inútil l'afany dels constructors» (Salm 127,1). La pau autèntica tan sols pot ser obra del Senyor. Siguem més dòcils a l'Esperit Sant! Siguem més esperançats i confiïm més en la gràcia de Déu i en l'acció de l'Esperit Sant en les nostres vides. És ell qui obra en l'Església i en nosaltres mateixos. Si la pau no ens ve de la presència de l'Esperit Sant que il·lumina la intel·ligència i endolceix els cors, serà molt difícil de travessar les barreres ideològiques que tanquen avui cadascú en les seves posicions i exclouen tota possibilitat d'entesa. La pau autèntica és sempre obra del Senyor. Aleshores, com a fruit de la nostra pregària sincera, podrem dir: la pau és possible. Perquè Déu en el Crist ja ha travessat les barreres més im-

penetrables. Afirmar la pau és ja contribuir a la seva realitat històrica. Però encara podem fer més: podem mantenir els contactes amb els qui ens envolten i llimar les nostres pròpies diferències, podem evitar la demonització de l'altre i fer que les conviccions personals no serveixin per atiar l'odi. En la contemplació de la creu de Jesucrist, hi hem de trobar la força per renunciar a les nostres pretensions de superioritat i d'acceptar-nos els uns als altres com a pecadors a la recerca del perdó, com uns germans i germanes a la recerca de la reconciliació. Davant la follia d'un món capaç de destruir-se ell mateix, afirmem la follia de la creu, de la no-violència, del gest d'aquell que presenta l'altra galta, de la mà estesa, de la certesa que el Senyor encara Regna. Però, és clar, hem de recordar que regna des de la creu!

Feliços els qui treballen per la pau! Que tingueu en el cor la pau que ens porta el Senyor per a poder-la comunicar als altres. Amb aquest desig, que tingueu un molt bon any, almenys millor que el que acabem de passar.

Ben vostre.

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona



Carta als Reis Mags d'Orient

Quants infants han enviat les seves cartes als Reis Mags d'Orient! Encara que sigui adult, un any més, també vull escriure la meua carta, senzilla, com la de tants nens i nenes.

Benvolguts Reis Mags d'Orient,

Us escric per compartir amb vosaltres la meua llista de desitjos. Com bé sabeu, el 2020 ha estat un any difícil i, per això, crec que aquesta carta també serà difícil d'escriure. Estic convençut que el que us demanaré és un clam general. I, encara que la signo jo, podrien haver-la escrit milions de ciutadans del món. Homes, dones, nens, adults, joves, gent gran, empresaris, treballadors, estudiants, creients, ateu...

Reconforta pensar que tota la humanitat ens hem unit en un mateix desig per aquest proper any: el desig de tornar a la normalitat i superar la pandèmia de la Covid-19. Comencem, segons diuen, a sortir del túnel, però encara ens falta un bon tros per recórrer. Estem ansiosos per convertir l'exigida distància de dos metres en la reconfortant proximitat d'una abraçada, però encara haurérem d'esperar una mica. Queden dies d'incertesa, de distància i de prudència. També de foscor perquè, per desgràcia, la pandèmia continuarà deixant víctimes. Moltes vegades continuarem sentint-nos confosos.

Per això, us demanem que poseu en la nostra vida una estrella de Betlem, com la que us va guiar a vosaltres fins al pessebre per adorar el nen Jesús. Una estrella que ens orienti en el nos-

tre camí i que ens permeti avançar, sobretot enmig de les dificultats com les que estem vivint. Una estrella que ens condueixi cap a l'Estrella en majúscules, que és el mateix Jesús, que ens ofereix la seva llum. Una llum que és la Paraula de Déu, capaç de revitalitzar-nos el cor i donar-nos força per viure. Una llum que ens fa créixer la fe i ens portarà a aconseguir, algun dia, la nostra meta última: la trobada amb Déu. Una llum que ens ajudarà a veure amb claredat que, malgrat tot, la vida és el millor regal que mai hàgim rebut. «Jo soc la llum del món. El qui em segueix no caminarà a les fosques, sinó que tindrà la llum de la vida» (Jn 8,12), ens diu Jesús.

Seguint aquesta llum descobrirem, a més, que Déu ens convida a assolir fites més altes, sobretot a tocar el cel. És la mateixa llum que ens ajuda a recordar les persones que ens han deixat aquest any passat, moltes d'elles afectades pel coronavirus. Una llum que també ens permet donar llum a les persones que encara pateixen les seqüeles d'aquesta terrible pandèmia.

Tant de bo que, seguint l'estrella de Betlem, ens adonem que nosaltres també, units a Crist, podem ser estrelles i que hem nascut per brillar. Estem cridats a il·luminar, no només els nostres passos sinó també els de tots aquells que caminen al nostre costat, per mostrar-los que Déu els estima.

Benvolguts Reis Mags d'Orient, us desitjo un bon any i m'acomio demanant-vos que pregueu per la humanitat sencera.

COMENTARI DE LA PARAULA

El projecte que Déu tenia pensat des de l'eternitat ha pres carn en Jesús



GLÒRIA MONÉS

Estressats per tanta pandèmia, la que és ben real i la que matusserament hi han afegit els polítics mundials, ens proposem llegir detingudament el Pròleg de Joan. Un lector avisat distingirà fàcilment els dos relats en prosa referents a Joan Baptista que el mateix autor del llibre hi va inserir en una segona redacció (Jn 1,6-8 i 1,15), ja que trenquen el fil poètic del Pròleg. L'autor els hauria afegit en una segona redacció, per prevenir les seves comunitats sobre determinats cercles baptistes que propugnaven que era Joan la Llum, i no pas Jesús: «No era ell la Llum, sinó perquè donés testimoni de la Llum» (1,8), els recalca. Tres vegades —totes les pensables— el Projecte de Vida divina hagué de superar una sèrie d'obstacles fins que arribà a prendre carn humana. Primerament fou «la Tenebra» la que, endebades, intentà atrapar-lo. Després fou «el món», en el sentit negatiu que li confereix sovint aquest escrit, que tot i haver estat fet d'acord amb aquest Projecte creador, no va reconèixer

la seva presència, exactament com continua passant en aquests moments per part de les grans potències mundials que rebutgen aturar l'escalfament del planeta. Finalment, foren «els seus», el poble d'Israel elegit entre les setanta nacions, els qui no l'acolliren. Però Déu no es fa mai enrere en els seus plans: «Tots els qui reberen» aquest Projecte de Vida divina, «els donà la capacitat d'esdevenir fills de Déu». Són les noves generacions, que malden per superar els lligams de sang i de carn, les qui rentaran la cara del planeta blau negament enfosquida pels interessos polítics i econòmics d'un «món» en decadència. En el llarg desert de l'existència humana, el Projecte de Déu ha esdevingut paraula humana entenedora plantant la seva tenda entre els qui li anem donant l'adhesió, tots els qui som capaços de contemplar la seva glòria en voluntaris de tots els colors i llengües que defensen i fan sentir la veu dels desheretats de la terra.

JOSEP RIUS-CAMPS

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

SIMY BENARROCH

Com considera el judaisme la figura de Jesús? (i II)

Aquest darrer segle, un bon nombre d'estudiosos, teòlegs o historiadors jueus han escrit sobre la figura de Jesús. Tots coincideixen en la seva judeïtat, la seva, la de la seva família, la dels apòstols i la dels primers seguidors: eren jueus. Cal assenyalar-ne alguns dels més importants per percebre l'interès que desperta la figura de Jesús en el món jueu. David Flusser (1917-2000) va ser professor de la Universitat Hebrea de Jerusalem. En el seu meravellós llibre titulat *Jesús*, insisteix en la seva judeïtat i conclou amb uns paràgrafs plens de pietat recordant el martiri i mort de Jesús, mort romana: crucificat. No és l'únic estudiós jueu que emprèn un estudi sobre la figura de Jesús: d'altres són Joseph Klausner (1874 – 1958), Paul Winter (1904 – 1969) o Samuel Sandmer (1911 – 1979). S'ha de singularitzar Martin Buber (1878 – 1965), pensador i humanista singular compromès amb la filosofia del diàleg. Si bé no escriu un text que s'ocupi de la figura de Jesús, ens deixa paràgrafs com aquest: «Des de la meua joventut he percebut Jesús com el meu germà gran; que la cristiandat el consideri com a Déu i Salvador, ho he vist sempre com un fet de la més gran seriositat... Estic més segur que mai, que li correspon un lloc important en la història de la fe d'Israel i aquest lloc no pot ser descrit amb qualsevol de les categories habituals.» La llista és molt més extensa, però per raons d'espai deixem-ho aquí.

Potser no hi ha cap més altra manera d'acabar amb allò que només és el principi d'un llarg debat, que amb l'evangeli de Mateu (5,17-18): «No us penseu que he vingut a abolir la Llei o els profetes... Perquè, us ho asseguro: mentre no passin el cel i la terra, no passarà ni una i, ni una titlla de la Llei, que no s'hagi complert.»

PER A CONSULTES:

REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT



Diumenge II després de Nadal

Lectura primera

Sir 24,1-4.12-16

*La saviesa de Déu
habita en el poble que ell ha escollit*

Lectura del llibre de Jesús, fill de Sira:

La saviesa, s'elogia ella mateixa, es gloria enmig del seu poble, parla en la reunió del poble de l'Altíssim, es gloria davant dels seus estols, s'enalteix enmig del poble, s'admira d'ella mateixa en la reunió santa, fa el seu elogi davant la multitud dels elegits i entre els beneïts es proclama beneïda, dient: «El Senyor de l'univers em donà una ordre, el qui em va crear i m'assenyala on plantaré la meva tenda em digué: "Acampa entre els fills de Jacob, fes d'Israel la teva heretat, treu nous plançons entre els meus elegits."» M'ha creat abans del temps, des del principi, i mai més no deixaré d'existir. Li dono culte davant d'ell al temple sant. Així m'he establert a Sió, m'ha fet trobar repòs a la ciutat que ell i jo estimem, exerceixo el meu poder a Jerusalem. He tret brotada en un poble ple de glòria, en la possessió del Senyor, en la seva heretat; estaré per sempre en la reunió dels sants.»

Salm responsorial

147

Glorifica el Senyor, Jerusalem, Sió,
canta lloances al teu Déu,
que assegura les teves portes
i beneeix dintre teu els teus fills.

R. El qui és la paraula es va fer home i plantà entre nosaltres el seu tabernacle.

Manté la pau al teu territori i et sacia amb la flor del blat.
Envia ordres a la terra,
i la seva paraula corre de pressa,
no es detura. *R.*

Anuncia les seves paraules als fills de Jacob,
als fills d'Israel els seus decrets i decisions.
No ha obrat així amb cap altre poble,
no els ha fet conèixer les seves decisions. *R.*

Al·leluia

1Tm 3,16

Glòria a vós, oh Crist, proclamat a tots els pobles; glòria a vós, oh Crist, cregut en el món.

Lectura segona

Ef 1,3-6.15-18

Déu ens ha destinat a ser fills seus per Jesucrist

Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes:

Beneït sigui el Déu i Pare de nostre Senyor Jesucrist, que ens ha beneït en Crist amb tota mena de benediccions espirituals dalt del cel; ens elegí en ell abans de crear el món, perquè fóssim sants, irrepressibles als seus ulls. Per amor ens destinà a ser fills seus per Jesucrist, segons la seva benèvola decisió, que dona lloança a la grandesa dels favors que ens ha concedit en el seu Estimat. Per això, ara que he sentit parlar de la fe que teniu en Jesús, el Senyor, i del vostre amor per tots els fidels, jo no em canso de donar gràcies per vosaltres, i us recordo en les meves pregàries, demanant al Déu de nostre Senyor Jesucrist, el Pare gloriós, que us concedeixi els dons espirituals d'una comprensió profunda i de la seva revelació, perquè conegueu de veritat qui és ell: demanant-li també que il·lumini la mirada interior del vostre cor, perquè conegueu aquina esperança ens ha cridat, quines riqueses de glòria us té reservades, l'heretat que ell us dona entre els sants.

Evangelí

Jn 1,1-18

El qui és la Paraula es va fer home i plantà entre nosaltres el seu tabernacle

Lectura de l'Evangelí segons sant Joan:

Al principi ja existia el qui és la Paraula. La Paraula era amb Déu i la Paraula era Déu. Era, doncs, amb Déu al principi. Per ell tot ha vingut a l'existència, i res del que ha vingut a existir no hi ha vingut sense ell. Tenia en ell la Vida, i la Vida era la Llum dels homes. La Llum

resplendeix en la foscor, però la foscor no ha pogut ofegar-la. [Déu envià un home que es deia Joan. Era un testimoni; vingué a donar testimoni de la Llum, perquè per ell tothom arribés a la fe. Ell mateix no era la Llum; venia només a donar-ne testimoni.] Existia el qui és la Llum veritable, la que, en venir al món, il·lumina tots els homes. Era present al món, al món que li deu l'existència, però el món no l'ha reconegut. Ha vingut a casa seva, i els seus no l'han acollit. Però a tots els qui l'han rebut, als qui creuen en el seu nom, els concedeix poder ser fills de Déu. No són nascuts per descendència de sang, ni per voler

d'un pare o pel voler humà, sinó de Déu mateix. El qui és la Paraula es va fer home i plantà entre nosaltres el seu tabernacle, i hem contemplat la seva glòria, que li pertoca com a Fill únic del Pare ple de gràcia i de veritat. [Donant testimoni d'ell, Joan cridava: «És aquell de qui jo deia: El qui ve després de mi m'ha passat davant, perquè, abans que jo, ell ja existia.» De l'abundància de la seva plenitud tots nosaltres hem rebut gràcia sobre gràcia. Perquè la Llei, Déu la donà per Moisès, però la gràcia i la veritat ens han vingut per Jesucrist. Déu, ningú no l'ha vist mai; Déu Fill únic, que està en el si del Pare, és qui l'ha revelat.]



Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC B; FERIA I)

TEMPS DE NADAL

(SALTERI: SETMANA 2)

Gener

3. DIUMENGE

Diumenge II després de Nadal, Blanc. Lectures: Siràcida 24,1-4.12-16 / Salm 147 / Efesis 1,3-6.15-18 / Joan 1,1-8

SANTORAL: Anter, p. i mr.; Fulgenci, b.; Genoveva, vg.

4. DILLUNS

Fèria, *Blanc.* Lectures: 1 Joan 3,7-10 / Salm 97 / Joan 1,35-42

SANTORAL: Àngela de Foligno, rel.; Isabel-Anna Seton, rel.; Odiló, ab.; Rigobert, b.

5. DIMARTS

Fèria, *Blanc.* Lectures: 1 Joan 3,11-21 / Salm 99 / Joan 1,43-51

SANTORAL: Carles de Sant Andreu, rel.; Joan Nepomucè Newman, b.; Simió Estilita, monjo; Telèsfor, p. i mr.

6. DIMECRES

Epifania del Senyor (S), Blanc. Lec-

tures: Isaïes 60,1-6 / Salm 71 / Efesis 3,2-3a.5-6 / Mateu 2,1-12

SANTORAL: Macra, vg. i mr.; Melcior, Gaspar i Baltasar; Nilamó.

7. DIJOUS

Sant Ramon de Penyafort (MO), Blanc. Lectures: 1 Joan 3,22-4,6 / Salm 2 / Mateu 4,12-17.23-25

SANTORAL: Tell, ab.; Virgínia, mr.

8. DIVENDRES

Fèria, *Blanc.* Lectures: 1 Joan 4,7-10 / Salm 71 / Marc 6,34-44

SANTORAL: Apol·linar, b.; Jaume Hilari Barbal, prev. i mr.; Pere Tomàs, b.; Severí, ab.

9. DISSABTE

Fèria, *Blanc.* Lectures: 1 Joan 4,11-18 / Salm 71 / Marc 6,45-52. O bé: *Sant Eulogi de Còrdova (ML), Vermell.*

SANTORAL: Andreu Corsini, b.; Julià i Basilissa, mr.; Marciana, vg. i mr.

El Sant 6 GENER

Sants Melcior, Gaspar i Baltasar

De vegades passa que personatges que en els evangelis o en altres escrits bíblics apareixen com a més aviat secundaris, han obtingut una àmplia veneració a tota l'Església. Aquest és el cas dels sants Melcior, Gaspar i Baltasar, la festa dels quals se celebra el dia de l'Epifania.

Només un dels quatre evangelis, el de Mateu, recull la tradició segons la qual uns mags d'Orient, seguint un estel molt brillant, van anar a Betlem per adorar Jesús i oferir-li or, encens i mirra. D'aquesta manera, es complia la tradició de l'Antic Testament segons la qual els estrangers de totes les nacions reconeixien el Messies d'Israel i vindrien a fer-li homenatge. Ben aviat, a partir d'alguns evangelis apòcrifs, el relat dels mags es va anar ampliant fins a especificar que eren tres, que es deien Melcior, Gaspar i Baltasar, i que eren reis. No va ser fins segles més tard, a finals de l'edat mitjana, i només a Occident, que se'ls va començar a representar com pertanyents a tres races diferents. Més modernament, al segle XIX, al País Valencià i Catalunya, la festa va adquirir el caràcter que coneixem avui, amb regals per als nens, costum que s'ha acabat estenent a la resta d'Espanya.



Nadal i les paraules

JAUME GONZÁLEZ PADRÓS
Professor de l'Institut Superior
de Litúrgia de Barcelona



Durant aquest temps litúrgic no són poques les paraules que tots hem escoltat moltes vegades relacionar amb el Nadal: família, retrobament, afecte, tendresa, pau, infància, compartir, generositat, pobresa, solidaritat, regals, menjars, sopars, festa...

Es van repetint aquestes expressions i en contextos molt diferents, des de la vida comercial fins a les organitzacions caritatives, des d'instàncies polítiques fins al món dels negocis, des dels centres d'opinió i periodisme fins a la conversa domèstica entre particulars. Aquestes paraules són a la base de no poques obres de la literatura que, en aquestes setmanes, es porten a col·lació, i en l'argument de pel·lícules i altres representacions i obres d'art. Fins i tot no és difícil trobar-les en els discursos de persones religioses. Però és evident que totes elles no fan més que dibuixar els límits dins dels quals es percep un gran buit. Un buit enorme perquè no hi ha la paraula definitiva, aquella que és la font de sentit de totes les expressions anteriors, i que, evidentment, no és altra que Jesucrist. Amb la seva absència, la mateixa festa, amb les seves festes, es converteix en aparador estimulants, en decorat de cartró, que es construeix i es desmunta amb la mateixa facilitat.

Hem de recordar, a través de la paraula profètica de la santa Església, que Nadal no és la festa de la família, ni de la tendresa, ni dels pobres... A tots ells, als propers, als que pateixen, a tots cal atendre'ls i mostrar-los el nostre afecte i ajuda eficaç cada dia, sempre. Nadal no pot ser la coartada per a consciències

anestesiades amb l'opiaci de la desvinculació. Nadal parla de Jesucrist. D'Ell i només d'Ell. Del seu naixement en la carn per a la nostra redempció. Del seu bressol i de la seva creu. De la seva misericòrdia davant la nostra misèria. Perquè només des de la seva persona podem arribar a comprendre quelcom de nosaltres mateixos. Així ho expressava el gran Blaise Pascal: «No només no coneixem Déu sinó per Jesucrist, sinó que tampoc ens coneixem a nosaltres mateixos sinó gràcies a Ell. No coneixem la vida, la mort, sinó per Jesucrist. Fora de Jesucrist, no sabem el que és ni la nostra vida, ni la nostra mort, ni Déu, ni nosaltres mateixos» (*Dossier de treball*, núm. 35).

Així, doncs, davant d'aquesta autèntica cortina de fum feta de paraules aparents, la litúrgia de l'Església ens ofereix les seves pròpies paraules. Si ens atenim a elles, la nostra manera de presentar el Nadal tindrà consistència i serà una autèntica profecia davant de tanta vacuitat. Els textos litúrgics, plens de la Sagrada Escriptura i d'espiritualitat madura, són l'antídot eficaç contra la falsificació, i les eines adequades per parlar i comprendre el Nadal segons Déu. Per comprendre, malgrat la nostra poca cosa, aquesta Paraula que ha estat pronunciada amb tanta contundència que, fins i tot, s'ha fet carn a les entranyes de la Verge.

És aquest un gran servei que podem i hem d'oferir a les nostres comunitats, en el si de l'Església, com a autèntics adoradors de Déu «en Esperit i en veritat» (cf. Jn 4, 23-24).



EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE
DOCTRINA I MORAL

pel Dr. Joan Antoni Mateo

Animar els infants
en la fe

La meva filla es prepara per a la Primera Comunió. A causa del divorci, té un comportament rebel. Com podria animar-la a portar una vida cristiana?

Hi ha divorcis que els infants pateixen intensament. En el terreny d'una formació cristiana, el pare estira d'una banda i la mare de l'altra i això provoca incertesa i perplexitat en els infants, que necessiten referents clars i molta harmonia en la seva educació. Penso que el primer pas és que els pares han de parlar seriosament sobre quina educació volen per als seus fills i posar-se d'acord en allò fonamental. Recomano fer-se càrrec de l'estat de la seva filla i acompanyar-la amb molt d'amor. Els nens de vegades no admeten raons, però copsen intuïtivament si se'ls estima o no. Que la seva filla, quan està amb vostè, se senti acompanyada i estimada profundament, la qual cosa no vol dir consentir-la en tot. Vostè vol animar-la a portar una vida cristiana. El primer pas és que vostè s'esforci per portar-la amb naturalitat i alegria. Ningú no pot donar allò que no té i si bé la fe és, en primer lloc, un do de Déu, el Senyor sol transmetre-la a través d'una família cristiana. Els nens copsen les reaccions i observen amb atenció. Si veu que vostè estima Jesucrist i troba en l'Evangeli el sentit de la seva vida, ella ho veurà. Fa bé de pregar a casa quan hi és ella, beneir la taula, fer el pessebre, celebrar les festes, portar-la a missa i fer-li veure que és un acte important. També amb un estil raonable i sense pressions, sobretot quan l'altra part tira cap a una altra direcció. Miri de motivar-la a fer una Primera Comunió amb sentit, que entengui que és un pas important i personal per viure en l'amistat i seguiment de Jesús. Una Primera Comunió ben preparada i adequadament viscuda pot ser un pas molt important de Jesús en la vida dels nens i de les famílies. No es cansi de sembrar, ja que, si se sembra, podrà recollir. Ànims!

PER ENVIAR CONSULTES AL DR. MATEO:
elconsultori@hotmail.com
Ap. de correus 121-25620 Tremp (Lleida).

Felicitació nadalenca, d'Ignasi Blanch, als interns de Mas d'Enric

MARIA BALART ALTÉS

Professora de Secundària

Nadal és per als cristians la festa de la joia, de l'amor del Senyor que va plantar la tenda entre nosaltres, de l'abaixament d'un Déu que es fa home, senzill i petit entre els més petits.

Els nostres germans privats de llibertat, a qui acompanyem des del grup del voluntariat de la Pastoral Penitenciària de Tortosa, no han pogut comptar amb la nostra presència física, com cada any, quan celebrem l'eucaristia del Nadal i ens felicitem perquè estem units en la fe. Ells viuen un aïllament i confinament més dur, ja que molts d'ells han quedat reclusos als seus mòduls i no hem pogut fer les activitats que normalment compartim amb ells. Els interns i les internes dels centres penitenciaris necessiten un plus d'alegria, d'amistat, d'esperança per mantenir-se amb l'esperit ferm en uns mesos que s'estan fent llargs i durs. Per aquest motiu, la felicitació nadalenca que els vam fer arribar és molt especial. Volem agrair la

col·laboració de l'il·lustrador Ignasi Blanch el detall tan generós que ha tingut envers ells, amb el disseny d'una targeta nadalenca plena de color, d'alegria, d'esperança en un futur millor, de llibertat i de nova vida.

Ignasi Blanch i Gisbert (Roquetes, 1964) és un artista d'un llarg i fecund recorregut internacional, que ha treballat a Berlín al projecte East Side Gallery, un cop enderrocat el Mur. La decoració de diferents pavellons d'hospitals són una magnífica obra plena de color i vida amb el seu estil inconfusible, que fa d'aquests espais un lloc força més agradable.

Els nostres amics de Mas d'Enric han aollit amb agraïment aquest regal únic, mostra de la gran sensibilitat d'Ignasi Blanch, el qual ha volgut oferir i compartir el seu art amb la Pastoral Penitenciària.

Que aquestes paraules serveixin per agrair de tot cor la iniciativa de l'artista, alhora que volem desitjar unes festes plenes d'esperança en nom del voluntariat de la Pastoral Penitenciària de la diòcesi de Tortosa.

Postals des d'Andalusia

Notes a l'agenda nova

Acabem d'estrenar un Any Nou, carregat d'incertesa i de núvols, pràcticament en tots els àmbits de la vida. Els pobles andalusos, «a la seva manera», tots van brindar amb l'alegria innata dels cants tradicionals, en els quals predomina el flamenc, que és com una mena de lament, de «queixa» pel que va malament, pels problemes de cada dia.

Els primers dies de l'Any Nou són propicis per als propòsits, per al canvi d'hàbits, per intentar fer de la nostra vida una «vida nova», més d'acord amb el que pensem i sentim, i d'acord també amb aquests anhels que posem en els nostres brindis acomiadant l'any vell, tan dramàtic i tan difícil.

Sense gairebé temps per reflexionar, n'he apuntat a l'agenda nova alguns propòsits per aconseguir la «felicitat de cada dia»:

Procuraré fer el que és important i, després, el que és urgent. Posaré, com a portada del dia, un somriure obert a tots els paisatges i a totes les trobades. Intentaré exercir «el ministeri de l'escolta». Hi ha tantes ferides, tants laments, al meu voltant! Estaré atent, molt atent, als «missatgers i missatgeres de Déu», perquè em porten una «missiva» de part seva. Recordaré el consell de Pau de Tars: «La vida és milícia.» I tindrè sempre present que «no hi ha camins meravellosos, sinó caminants meravellosos».

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Carta oberta a Ses Majestats els Reis d'Orient

Benvolguts i estimats Reis,

Soc un avi de 87 anys i us escriu aquesta carta amb la mateixa il·lusió que ho feia quan era petit. Llavors us demanava un tren, amb les vies, la màquina i els vagons que, malauradament, no va arribar mai. En contra, juntament amb les sabates, posades al balcó de casa, hi havia colors i llibretes per pintar i tampoc no hi faltaven els mitjons, els mocadors, les samarretes i altres extres de vestir, i també una mica de llaminadures. Eren temps de postguerra i de penúria, fins i tot per a vostres Majestats, i difícils de complaure a tothom.

Avui, amb el meu escrit, abusant una mica de la vostra generositat, us vull fer una petició perquè, quan feu la visita tradicional de cada any al pessebre, la poseu, en nom meu, als peus de l'infant Jesús: demanar la seva intercessió per tal que ens alliberi d'aquest virus que emmalalteix la humanitat, que provoca infinitat de defuncions i crea situacions d'angoixa a les famílies, crisi econòmica, tancament del comerç i que multiplica l'atur.

Si en la meua infantesa feia la promesa de ser bon minyó i aplicat en els estudis, avui, en la meua vellesa, proposo, si els polítics en volen fer cas, que deixin les pica-baralles, que no serveixen per a res, que vetllin pel benestar de la societat, i que tots junts treballem amb el compromís de tenir cura del nostre planeta, amb l'ecologia i el canvi climàtic i també, si abans la Babel era senyal de confusió, que avui sigui de germanor i ajuda de totes les nacions vers un món millor per a

aquest nou any, que s'albira difícil, amb una dura incertesa econòmica, augment de l'atur i moltes altres deficiències per al benestar de la societat.

Si com desitjo, i espero que així sigui, us prometo, que l'any vinent us escriuré de nou.

JOAN GARRIT I BRUGUERA
Alella

L'atenció dels malalts

Es parla molt de la llei de l'eutanàsia que el govern d'Espanya acaba d'aprovar. Penso que hi ha molta ignorància en el que són les cures pal·liatives que qualsevol metge ofereix als pacients en els casos greus de malaltia i en els moments últims de la vida per evitar el dolor i el patiment. Per això, moltes persones diuen que per a ells l'eutanàsia és bona però, si els aclareixes la diferència, aleshores s'adonen que el més important és alleujar el dolor.

Tot el personal sanitari busca curar, alleujar o consolar el pacient i, fins i tot, els familiars, i mai provocar intencionadament la mort. Seria con dir-li a un professor que, en comptes d'ensenyar, deixi que els seus alumnes facin el que vulguin a la classe, sense educació ni ètica.

En general, tots els metges pensen que la solució rau en el fet que la sanitat pública inverteixi en cures pal·liatives i en l'atenció dels malalts a l'etapa final de la vida.

MERCEDES SIERRA GIL
(metgessa)
Barcelona

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

L'Epifania als goigs

NORA VELA

A partir de l'evangeli de sant Mateu (2,1-12), la representació visual més antiga que es conserva de l'episodi referent a l'adoració d'uns savis vinguts d'Orient s'ha trobat a les catacumbes de Priscil·la. L'escena acompanya un epitafi del segle III gravat sobre marbre, on tres «mags», vestits amb robes orientals, caminen rere una estrella i, davant de Maria asseguda amb el Nen, els ofereixen tres presents.

Segles més tard, el *Beatus de Girona*, còdex del segle IX, torna a reproduir exactament la mateixa escena, amb els mags vestits amb les mateixes indumentàries.

Savis, mags i, més tard, reis han anat configurant durant els segles la seva aventura guiada per una estrella fins a arribar a terres de Judea, on trobaren, per adorar amb presents, Jesús Infant amb Maria. És l'Epifania, la primera manifestació de la Divinitat dedicada als no jueus.

Textos, comentaris, representacions, interpretacions tan diverses com segles han anat passant. Esdeveniment repetit anualment, però sempre amb un sentit d'alegria gran per poder celebrar cada any, a començaments de gener, el mateix episodi d'agraïment per part dels gentils a Déu per la seva estada, fet home, entre nosaltres.

I quan es tracta de gaudis cantats, segons costums nostres en un marc religiós i alegre, els goigs prenen protagonisme per acostar el cant popular, senzill i sentit, al cant eclesiàstic, més solemne i formal.

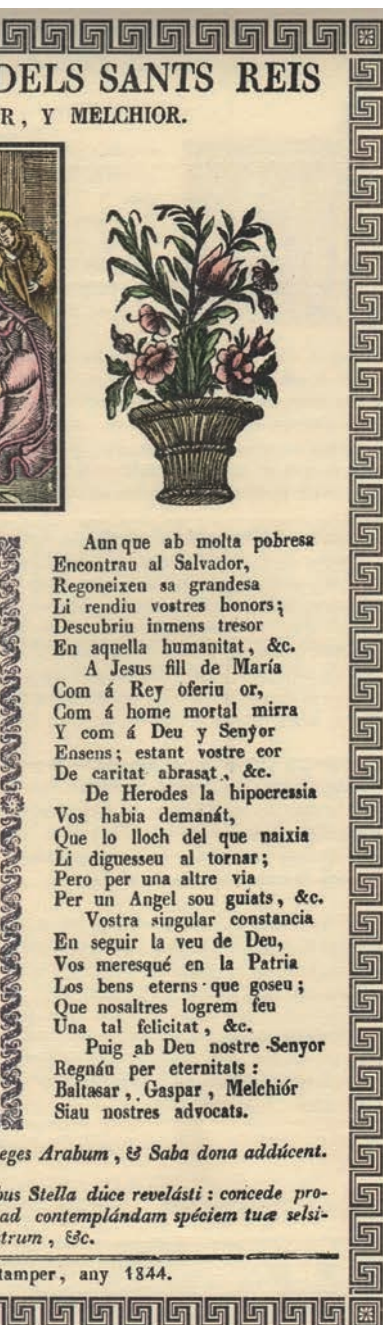
Des del segle XIX

Els primers goigs dedicats als tres reis mags s'imprimeixen a començaments del segle XIX i s'han anat editant i renovant ininterrompudament fins ara. També l'advocació mariana coneguda com la Verge Maria dels Reis n'ofereix bonics exemplars. L'estel dels mags ha inspirat poetes, com, de fet, la simbologia dels monarques ha encuriosit també pessebristes per estudiar i lloar els tres personatges. Variants dedicades a Nostra Senyora de Betlem incorporen sovint els mags en la imatge dels seus goigs.

Els primers goigs dedicats als reis mags s'imprimeixen a començaments del segle XIX



A Manresa s'imprimeixen els *Goigs en alabansa dels Sants Reis Magos...* del segle XIX. Les cobles segueixen la narració evangèlica actualitzada, amb tres reis mags anomenats Baltasar, Gaspar i Melchior, que ofereixen en adoració llurs presents i especifiquen que: «Com a Rey oferiu or,/ com a home mortal mirra,/ y com a Déu y Senyor/ ensens...» El cant final conté la clàssica invocació amb què finalitzen els goigs: «Puig amb Déu nostre Senyor/ regnan per eternitats;/ Baltasar, Gaspar, Melchior/ siau nostres advocats.» La xilografia reproduïx l'escena de l'adoració amb un rei barbut, un altre de més jovenet i el tercer, negre. Maria està asseguda



Edició del
1844 de
l'estamper
Pau Roca,
de Manresa.

Goigs per a
la basílica de
Santa Maria
del Pi,
coneguda
també com a
Santa Maria
dels Reis.



amb el Jesuset, i sant Josep atent.
I l'estrella dalt de tot.

L'edició del 1844 de l'estamper
Pau Roca, de Manresa, afegeix a un
dels florons una gran estrella. Fins
al nostre segle s'ha anat repetint
aquesta lletra ja clàssica en llocs
tan diferents com Tortosa, Barce-
lona, Sabadell o Vilafranca del Pe-
nedès. Amb el pas del temps han
anat sorgint lletres diferents de
goigs dedicats als mags, a vega-
des en castellà i d'altres firmades
pels seus poetes.

Goigs propis

A Barcelona, la basílica de San-
ta Maria del Pi —coneguda també

Els goigs actuals
dedicats als mags
han merescut
l'atenció de poetes
contemporanis

com Santa Maria dels Reis— va dispo-
sar de goigs propis des del segle XIX.
Amb una xilografia firmada pel recone-
gut xilògraf Torner, el text començava
per recordar «santa excelsa Epifania/
de Crist, nostre Redemptor,/ pels tres
Reis, feu-nos Maria,/ dignes de tot
vostre amor». Aquesta traducció, de
l'original barceloní en castellà del segle
anterior, va publicar-se en uns Goigs
en llaor de Santa Maria dels Reis, pa-
trona de la Santa església basílica de
Santa Maria dels Reis o del Pi de Barce-
lona, acompanyats per una magnífica
composició artística de Ricard Vives
i Sabaté, des de Vilanova, l'any 1953.
Anys més tard, reedita el full destinat a
una capella particular de Teià, amb un
gravat també seu però diferent.

GOIGS A LLAOR DE L'ESTEL DELS MAGS



L'adoració dels Mags de Giotto di Bondone.
Pintura de la capella dels Serruogeri de Pàdua (1305), Itàlia.

Bell estel que ens enluminas
els catus del firmament:
Assenyalà'm amb la cua
el Nial del Naixement!

En l'època llunyana
i vivint l'anonimat,
esgotant les hores baixes
han previst l'insesperat.
Un estel els enlluerna
i els hi fon el consament:
Assenyalà'm...

Eren mags, tres reis o savis?
És l'etern interrogant.
Eren gent en la penombra
que gloriaven esperant
que un bon dia es dissipessin
els dilemes de la ment?
Assenyalà'm...

Han emprès la caminada
-hi ha qui els mira recelós-
fins que esclata la tenebra:

L'astre cèlic se'n ha fos.
Si per cas se'n fon l'estrella,
qui ens deixava el sofriment?
Assenyalà'm...

Busquen llum en el desordre
a l'esguard d'un rei baltat:
mai el Cel no s'emboïga
amb l'engany, la por i el frau.
En fugir el rei Herodes
compreu l'estel roent:
Assenyalà'm...

El·la tres mags a la barraca,
s'agenollen caputats
i esmolant la fe senzilla
compungits i esborronats
han entès tot el missatge
de l'estrella d'Orient:
Assenyalà'm...

Si per cas el món s'engresca
i es dilata per la pau
que la busqui on s'ajosa,

que la cerqui on s'ajusi;
al diàleg sense guitzes
on parlant la gent s'entén:
Assenyalà'm...

I se'n tornen. Poc es creien
trobar Déu en un portal
començant arran l'estable
la trifulga del Nadal;
l'aventura insospitada
que perdura eternament:
Assenyalà'm...

Bell Estel! Torna, enlluerna!
S'ha fet fosc. És negra nit.
Que dissipis l'estelada
les angústies i el neguit,
que lubriqui el teu guiatge
l'incertesa de la ment:
Assenyalà'm...

Si albirem de nou l'estrella
redarem el seguiment:
Assenyalà'm amb la cua
el Nial del Naixement!

PREGÀRIA A L'ESTEL

Bell Estel de llarga cua que en una nit fosca com una gola de llip, vas lluir al Cel estranyable de Palestina i que vas conduir,
durant hores i nits hores, als desorientats Mags que no acabaven d'entendre una gran cosa, per no dir res de res. Estaves
segurs, això és molt important, que valia la pena no deixar de veure l'Estel d'Orient que sobresortia de llum per a desentenebrir
el món que ja fa massa temps que va a les fogues i ensopega i s'entrebanca a cada cantonada... "Faci's la llum", com aquell
cap de setmana tan especial amb que Déu va encetar la primera matinalada... Per Crist Senyor Nostre!

Sebastià Codina i Padrós - Vacarisses

AMICS DELS GOIGS

Goigs de
Sebastià Codina,
del 2017, per a
Amics dels Goigs.

I també per a un altre oratori particular, el seu propietari, Melcior Colet, va fer estampar uns goigs a dues tintes dedicats al seu patró sant Melcior, dibuixats per P. Borràs i escrits i musicats per ell mateix.

Idees noves

Els goigs del nostre segle dedicats als mags han merescut l'atenció de poetes contemporanis, que han sabut renovar els versos anteriors tot integrant idees noves per enfocar aspectes diferents. Per exemple, Sebastià Codina dedica uns *Goigs a llaor de l'Estel dels Mags*, sublims com tots els seus, des de Vacarisses per a Amics dels Goigs el 2017. Van acompanyats per una nota científica oportuna de R. Moliner, de l'Agrupació Astronòmica de Sabadell. La imatge que els presideix és *L'adoració dels mags* de Giotto.

Per part dels pessebristes, i per presentar en un Congrés convocat a València el 2012, Rafael G. Villena va versificar uns *Gozos en loor de la Simbologia de los Reyes Magos*, de quatre pàgines àmpliament il·lustrades, on s'argumenta que la profusió de gravats obeeix al raonament d'Aristòtil que l'home no pensa sense imatges. Escuts, animals simbòlics i escenes pictòriques donen suport al text rítmic, acompanyat per la música del mateix autor.

Set goigs de Maria

I per acabar, tot reflexionant sobre la presència i la importància de la festivitat de l'Epifania en els goigs, cal recordar que dins de la devoció envers els anomenats Set goigs de Maria, d'origen poètic medieval, el tercer goig explica com «altre Goig vareu sentir/ quant tan rica com ditxosa/ los Reys vos venen a servir:/ vostre fill Deu adoraréu...». Episodi que apareix integrat en les cobles de *Los set goigs de la Verge Maria dels Àngels... de Sant Martí Vell del Bisbat de Girona*, impreses per Agustí Figaró a Girona al segle XIX.

Igualment, el tema de l'Epifania també es troba tractat modernament en altres estrofes paral·leles dedicades a aquests Set goigs de Maria: en uns *Goigs a llaor de la Verge dels set goigs*, escrits per Antoni Correig i editats a Reus el 1979, i en uns altres *Goigs a la Mare de Déu dels Goigs*, versificats per P-J. Llabrés per al monestir de la Sagrada Família de Manacor el 1992, amb el mateix propòsit.



En un dels anys amb més incertesa,
complim 30 anys. Hem après,
hem crescut i ens reinventem per
a continuar estant al teu costat.

Feliç Nadal!

L'Any Alexandre de Riquer commemora els cent anys de la mort del pintor i literat

El modernisme total d'Alexandre de Riquer

EDUARD BRUFAU

A cavall dels segles XIX i XX, el moviment modernista pretenia, amb un llenguatge nou, dotar de bellesa i sentit la vida cada vegada més industrialitzada d'Occident. Aquesta renovació estètica i espiritual es va fer mitjançant un retorn a les formes primigènies de la natura i també adoptant i reinterpretant l'estètica medieval, sobretot la del període gòtic. Per tal d'amarar tots els àmbits de la societat, el modernisme es va concebre a ell mateix com un art total, que englobava tots els camps creatius, des de la pintura fins a la literatura o la música. A Catalunya aquest estil va arrelar amb molta força, i un dels seus màxims representants va ser Alexandre de Riquer i Ynglada (Calaf 1856 - Ciutat de Mallorca 1920). El novembre passat va fer cent anys de la seva mort i amb aquest motiu s'ha organitzat l'Any Alexandre de Riquer.

Aquest artista català va ser un exemple arquetípic del modernisme, perquè va conrear principalment la

pintura, però també la literatura, i va destacar especialment com a cartellista, dissenyador, bibliòfil i col·leccionista. Alhora es va relacionar amb les principals personalitats de la cultura catalana del moment: al cor del barri gòtic de Barcelona, pel seu taller, o «niu d'àngues», en paraules de Joan Maragall, passaven sovint convidats com ara Jacint Verdaguer, Àngel Guimerà, Apel·les Mestres, Enric Morera o el mateix Maragall.

Més enllà del món català, Alexandre de Riquer va poder conèixer de primera mà els corrents artístics de la resta d'Europa, especialment els d'Anglaterra. El 1894 va viatjar a Londres, on va entrar en contacte amb el moviment Arts & crafts, que va trobar interessant per la proposta que feia de recuperació de la senzillesa de l'artesania tradicional, concretament en l'arquitectura, el disseny i la decoració. Però l'estil que més el va inspirar va ser sens dubte el preraphaelisme; aquest corrent britànic de mitjan segle XIX advocava per un art altament simbòlic, inspirat en l'estil i els temes medievals, i que fos capaç de rescatar l'home contemporani de la lletjor de la màquina. En darrer terme es tractava de tornar a l'home i a la societat tot allò perdut durant el procés d'industrialització: interiorment, l'espiritualitat cristiana i exteriorment, la bellesa.

A partir de totes aquestes influències, Alexandre de Riquer va crear obres per tal d'embellir la vida quotidiana del moment. Va sobresortir en el camp publicitari gràcies al disseny de tota mena de cartells, ja fossin institucionals o de negocis particulars. Així mateix, es va convertir en un gran especialista en la confecció d'exlibris. La temàtica de les seves obres sol ser la natura, la dona o escenes llegendàries, sempre en una atmosfera allunyada de la grisor de la realitat. Per a De Riquer, calia elevar la persona de la decadència contemporània, i l'art era una via privilegiada per aconseguir-ho. Com afirmava el fill de l'artista, Josep Maria de Riquer i Palau, la proposta artística d'Alexandre de Riquer es pot resumir en «bellesa intel·lectual i bondat espiritual».



Cartell publicitari d'Alexandre de Riquer, 1899. MNAC.



Pere Güell i la seva dona, Carolina Olivella.

Ens ha deixat Pere Güell

El món de les colònies de vacances ha vist marxar aquest desembre un dels seus més decidits impulsors. Als 95 anys, mentre tocava l'orgue electrònic, la seva gran afició, li va fallar el cor. Amb la seva esposa, Carolina Olivella, que se li va avançar 11 anys, va decidir l'any 1956 centrar la seva acció voluntària en la promoció de les colònies de vacances, pensant en el gran bé que suposaven per a la infància. De buscar amb un SEAT 600 algun pollastre per les granges del Penedès per fer més consistent el dinar de les colònies en la difícil postguerra i fer possibles les primeres colònies a les rectories de Pontons, Vallcarca, Sitges i Valldosera, van passar a promoure amb altres famílies vilafranquines la primera

JOSEP ORIOL PUJOL I HUMET
 Director general de la Fundació Pere Tarrés

Van ser un referent per a la Fundació Pere Tarrés i el llavors Servei Colònies de Vacances

casa de colònies de nova planta: Penyafort. I d'aquesta, a construir la casa de colònies Artur Martorell el 1967, amb Càritas de Barcelona, i rehabilitar per fer-hi colònies les rectories de Sant Pere d'Avinyó (1969) i Sant Marçal del Penedès (1970).

Per a en Pere i la Carolina l'important eren els nens i nenes. Qualsevol pregunta se la contestaven o te la contestaven demanant què era el millor per als nens? D'una ètica irreprotxable, indignats si algú volia enganyar, discrets, compromesos mentre la salut els ho va permetre, implicats amb les coses ben fetes, amb el detall. Van tenir cura de tres cases de colònies voluntàriament, implicats tota la jornada des de la seva jubilació, recorrent el Penedès, cercant cuineres, productes de qualitat i a bon preu, dissenyant petites millores a fer durant l'hivern a les cases. Van ser un referent per a la Fundació Pere Tarrés i el llavors Servei Colònies de Vacances, font de criteri per als qui l'hem dirigit quan teníem un dubte que requeria consell. Per totes aquestes raons, per la seva generositat i abnegació, l'any 1994 la Generalitat de Catalunya li va atorgar la Creu de Sant Jordi.

Els darrers anys de la vida els ha viscut a la seva Vilafranca natal, centrat en la música, component amb l'orgue domèstic misses i peces religioses, harmonitzant les eucaristies del monestir del Carme i de les parròquies de la ciutat. L'any passat, l'Associació d'Amics dels Orgues de Vilafranca li va retre un sentit homenatge. Els seus membres ens van acompanyar en el serè i sentit comiat que li vam retre després del traspàs. Les nebodes, per les quals sentia la passió d'un avi i de les quals parlava amb orgull, així com els amics i coneguts, trobarem a faltar el referent fidel i discret que ha estat Pere Güell per a moltes persones.

**CERTIFICATS MÈDICS
 CARNET DE CONDUIR
 NÀUTICA I ARMES**

**CENTRE MÈDIC
 PLAÇA MOLINA**

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h
 Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte de 10 euros
www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826
 Mòbil: 639 474 741
 c/ Balmes, 281, entr. 2n
 08006 Barcelona

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Cal protegir les balenes per al bé de la humanitat



Les balenes contribueixen a la regulació de l'anhidrid carbònic.

Potser us ha fet estrany el títol que hem posat a l'article d'aquesta setmana. I em direu: és que vol dir això que aquests cetacis influeixen en la marxa de la vida humana? Doncs us he de respondre que és així mateix. I no solament pel fet que les balenes siguin espècies importants en el desenvolupament de la vida marítima, cosa que també és veritat. Tenen un paper notable en aspectes ecològics interessants, com ara frenar el canvi climàtic, fent minvar la contaminació planetària, provinent sobretot de l'excés d'anhidrid carbònic. Així ho han dit els experts que han estudiat el seu comportament. Quan m'he trobat amb un article que ho explicava, m'ha semblat prou interessant per fer-vos-en un resum.

D'això ja se'n va parlar al I Congrés Mundial de Mamífers Marins, celebrat al desembre del 2019 a Barcelona, organitzat per la universitat barcelonina. Va reunir 2.500 experts d'arreu del món per discutir els últims avenços en coneixements dels cetacis i aprofundir en les estratègies adequades per a la conservació d'aquests animals. Entre els assistents, hi havia Samantha Simmons, directora del programa científic de la Comissió de Mamífers Marins dels Estats Units. I va expressar la seva opinió dient que un deteriorament de la vida de les balenes és un indicador de qualitat del que passa a la humanitat.

Sembla una exageració dir això. Oi que sí? Però potser no tan grossa si tenim en compte totes les coses que es comunicaren en aquesta re-

unió. Subratllem-ne dues: les balenes contribueixen a la regulació de l'anhidrid carbònic i ajuden a la vida del fitoplàncton. Com sabeu, la terra pateix un excés d'anhidrid carbònic. Els boscos són una necessitat per eliminar-lo, però avui dia comencen a ser insuficients, i sort en tenim de les balenes. El seu cos de mamífer conté una gran quantitat d'aquest gas carbònic, però, quan es moren, no passa com en un ecosistema terrestre, que els cadàvers retornen a l'atmosfera aquest gas, sinó que s'enfonsen i hi roman al fons de l'oceà. Així, són un mecanisme natural d'eliminació de carbònic. Una gran balena captura al llarg de la vida unes 33 tones del gas, equivalent al que fan uns 1.500 arbres. I pel que fa al fitoplàncton (part vegetal del plàncton), que tant ens beneficia, amb la captura que fan del 40% del carbònic i l'emissió del 50% de l'oxigen que es produeix a tot el planeta, s'ha vist que subsisteix gràcies a tenir a l'aigua els excrements de balena, que són rics en els elements essencials per a la supervivència del fitoplàncton. S'ha calculat que si els individus de la població balenera fossin de 4 a 5 milions (ara és de 1,3 milions), n'hi hauria prou per augmentar el fitoplàncton fins a produir una captura anual de diòxid de carboni equivalent a la presència de 2.000 milions d'arbres.

Com veieu, doncs, no tan sols convé protegir les balenes perquè no minvin, sinó que seria bo fer alguna cosa perquè se n'augmentés la quantitat. És un tema que els governs de les nacions han de tenir en compte.

FRANCESC NICOLAU

Professor emèrit de la Facultat de Filosofia de Catalunya



**FRA VALENTÍ SERRA
DE MANRESA**

Arxiver dels Caputxins



L'alzina o aulina (llat., *Quercus ilex*; cast., *encina*, *carrasca*) és un arbre que trobem arreu de la península Ibèrica en uns boscos anomenats alzinars. D'alzines, n'hi ha de moltes menes, però la més comuna és l'anomenada científicament *Quercus ilex*, agraciada amb una escorça que, pel seu alt contingut en taní, és astringent i va molt bé per tallar les diarrees. Un decuit de l'escorça d'alzina, aplicat externament, és un excel·lent cicatritzant de les nafres tòrpides i àdhuc va bé per a les fissures anals i per als penellons.

El prestigiós Dr. H. Leclerc, en el tractat que escriví sobre les herbes medicinals titulat *Précis de Phytothérapie*, i que fou publicat a París l'any 1935, assenyalà que totes les parts de l'alzina —particularment l'escorça— contenen de manera abundosa àcid quercitànic, que li comunica les seves propietats astringents, conegudes i aplicades des de la més remota antiguitat per cicatritzar les nafres de ferides de tall i també per deturar les pèrdues de sang produïdes per les morenes.

En un antic receptari hi hem trobat una recepta per elaborar el vi d'aulina: «Tomarás dos onzas de corteza de carrasca y la reducirás a polvo, luego lo echarás a macerar en dos porrones de vino blanco de poca graduación por espacio de tres semanas, teniendo mucho cuidado de removerlo suavemente cada día. Pasado este tiempo

lo colarás y lo guardarás en botellas. En casos de disentería, tomarás un vasito después de cada comida, pero con gran prudencia y sin prologar el tratamiento más de una semana» (*Terapéutica Antigua*, s. f). Sobre les nombroses propietats remeieres de l'alzina ja en parlà el famós metge imperial i pontifici D. Andrés de Laguna (*1560), quan comentà l'obra de Pedani Dioscòrides: «Toda suerte y virtud del roble y de la enzina se halla entre la corteza y el leño y, también, en la pellejuela que está debaxo de la cáscara de la bellota. Dáse su cozimiento para restañar el flujo ceclíaco y dysentérico y para detener la sangre del pecho. Las bellotas majadas ansí crudas y mezcladas con enjundia de puerco salada, ablandan las durezas rebeldes y sanan las llagas malignas. Las bellotas de las enzina son más eficazes que las del roble» (*Acerca de la materia medicinal*, CXXI, 92).

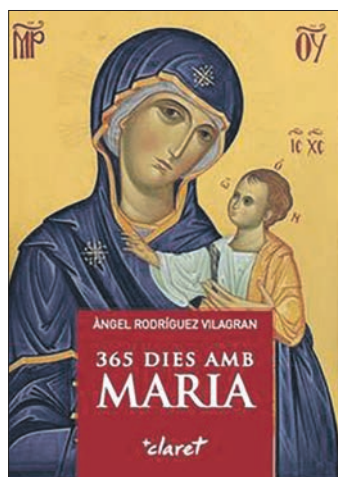
A la meua comarca de Manresa, fins poc abans de la guerra civil, existí un costum, molt ancestral, que l'any 1930 recollí Mn. Antoni M. Alcover: «Al Pla de Bages hi ha la creensa de que per curar la trencadura d'un infant, han de fer passar el malaltet pe'l tronch obert d'una alzina en la diada de Sant Joan, y han de deixar lligada a l'arbre la roba de la criatura» (DCVB, Vol. I, col. 552). A l'article vinent us parlaré, si Déu vol, de les qualitats de l'albergínia, que és una hortalissa molt sana i de bon nodriment.

TRADICIONS REMEIERES

L'escorça d'alzina



L'escorça de l'alzina, pel seu alt contingut en taní, té propietats astringents.



ÀNGEL RODRÍGUEZ VILAGRAN

365 dies amb Maria
Claret, 2020, 452 pàg.

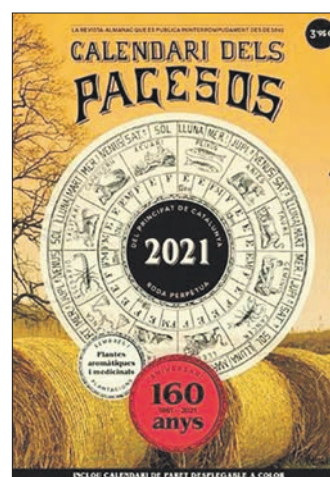
Maria té el privilegi de saber integrar-se en la nostra societat tal com el poble la veu i li prega. La seva imatge es representa artísticament segons els costums, la cultura, la geografia i la història dels llocs on es venera. Amb aquest llibre podreu estar cada dia en contacte amb advocacions de la Mare de Déu que es veneren a les diòcesis amb seu a Catalunya.



CICERÓN

Sobre la vejez
Guillermo Escolar (ed.)
Los secretos de Diótima, 2020, 480 pàg.

En aquest deliciós tractat, Ciceró disserta sobre la millor manera de viure la vellesa i espantar del dia a dia el pesar i la malenconia, substituïts en qui segueixen els seus dictats per l'alegria i la vida activa. Ens persuadeix, a més, que les lloances a la joventut moltes vegades són enganyoses, o terriblement perilloses si van més enllà de l'afalagament.



Calendari dels pagesos 2021

160 aniversari
Publicacions Tomàs, 2020, 50 pàg.

La revista-almanac, que es publica ininterrompudament des del 1861, proporciona savis consells, alguns de nous i altres de vells... Conté, entre altres, dades astronòmiques, cronològiques i religioses; calendari de pràctiques agrícoles, calendari de fruites i verdures de temporada; fires de Catalunya, mercats setmanals i festes majors... Preu: 3,95 euros.



La Biblia de MasterChef

Shinelberia-Espasa-RTVE, 2020, 448 pàg.

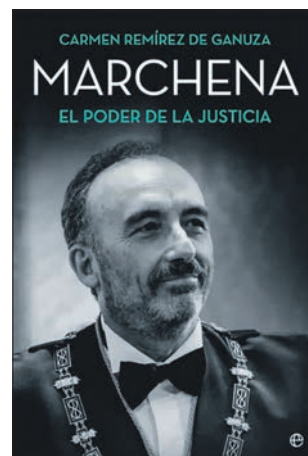
Un llibre de referència per a qual-sevol amant de la cuina. Les millors receptes, les tècniques imprescindibles, els estris necessaris, el pas a pas de les elaboracions i tots els aliments que heu de conèixer perquè no se us resisteixi cap plat. Aquí trobareu tot el que necessiteu per cuinar com el millor xef i somiar amb estrelles Michelin.



EVA G.ª SÁENZ DE URTURI

Aquitania
Planeta, 2020, 416 pàg.

1137. El duc d'Aquitània —la regió més cobejada de França— apareix mort a Compostel·la. El cos queda de color blau i amb la marca de l'«àguila de sang». La seva filla Eleanor decideix venjar-se i per a això es casa amb el fill de qui creu ser-ne l'assassí: Lluís VI el Gras, rei de França. Un misteri torbador al voltant de tres vides que forjaran el que més endavant s'anomenarà Europa.



CARMEN REMÍREZ DE GANUZA

Marchena / El poder de la justicia
La Esfera de los Libros, 2020, 256 pàg.

La seva veu sonava a la ràdio del cotxe a totes hores i el seu gest copava la imatge fitxa de la televisió. Durant els mesos del judici del procés, el molt popular Manuel Marchena va ser com la cara i l'eco viral... de l'Estat. Un personatge de carn i ossos, alegre, irònic i sentimental, brillant com pocs i fidel a ell mateix, el nom del qual continua viu a desgrat seu a les travesses.

CRÍTICA DE CINEMA

JOSAN MONTULL
Salesià



Els pinzells de l'ànima

El director finès Klaus Härö ens presenta una pel·lícula senzilla, profundament humana, que convida a mirar les foscors d'un mateix quan la relació amb els altres aporta una mica de llum.

Olavi és un vell marxant d'art que té una petita galeria. Acostuma a freqüentar les subhastes de la ciutat per buscar-hi alguna obra que el rescabali

de la seva estreta situació econòmica. Un dia troba un quadre poc valorat i en queda fascinat. Amb el seu net de 15 anys, a qui fa molt que no veu per profundes ferides familiars, emprèn la recerca de l'autoria de l'obra. Finalment descobreixen que el quadre és un rostre de Crist del gran pintor rus Ilià Repin.

El film és un conte moral preciós. A mesura que Olavi —vell, tossut i egòlatra— descobreix

el quadre, descobreix la seva culpa en el distanciament familiar i el dolor que ha provocat el fet d'haver-se allunyat dels éssers estimats. Alhora, entreveu la bondat que hi ha en la família que ell va menysprear i la seva pròpia bondat, en la qual gairebé no creia. L'obsessió pels diners als mercats infames al món de l'art ha provocat la ruptura familiar. Härö manifesta una magnífica facilitat per retratar l'ànima humana. Presenta un retrat de la fragilitat humana i de la possibilitat de redempció que té tota persona quan s'enfronta als seus dimonis i és capaç de demanar perdó.

Tot el film té una senzillesa aclaparadora. La bella fotografia fa que cada imatge es converteixi en un llenç en el qual el color i la llum estan formidablement tractats.

Enmig d'aquesta història apassionant en què es busca descobrir l'autoria d'un quadre misteriós, *El artista anónimo* és una pel·lícula molt bonica que ens convida a mirar dins nostre per descobrir que en cadascun de nosaltres hi ha un veritable artista capaç de pintar la vida amb els colors més bonics que porta a dins.

Una delícia.



EL ARTISTA ANÓNIMO

DIRECTOR: Klaus Härö

INTÈRPRETS: Heikki Nousiainen, Amos Brotherus, Stefan Sauk, Pirjo Lonka
MÚSICA: Matti Bye
Finlàndia
94 minuts

AMB BON HUMOR



CRÍTICA LITERÀRIA

JOAN VIÑAS SALAS

Director de l'Acadèmia Mariana de Lleida



Una vida fonamentada en l'amor

**RAMON PRAT I PONS***Anacoreta a la ciutat: la certesa intuïtiva*

Pagès Editors, 2020, 134 pàg.

Presentat a l'IREL (Institut Superior de Ciències Religioses de Lleida) fa pocs dies, es tracta d'un llibre que convida el lector a dedicar un temps a fer silenci i aprofundir en el seu interior per trobar una esperança contemplativa.

Ramon Prat, doctor en Teologia i professor de la Facultat de Teologia de Catalunya i de l'IREL, demostra que es pot viure al cor de la ciutat mantenint un espai de tranquil·litat, com si s'estigués al desert, com els anacoretes, però no aïllat del món, sinó que aquest reforçament interior dugui a un compromís vers la justícia social i la veritat, passant a l'acció.

Utilitza uns conceptes innovadors, com el de *certesa intuïtiva*, que és com un bon detectiu, busca provar la intuïció, o l'harmonia de contraris, que permet que, realitats que semblen contràries, puguin dialogar i complementar-se, com pluralisme i unitat.

Té la certesa intuïtiva de la presència de Déu en la vida diària, basant-se en la raó i la fe. Indica que el punt de diàleg entre la ciència, la filosofia i la teologia és posar la recerca del saber al servei de la persona.

Aquests i altres conceptes estan exposats mentre Ramon Prat descriu la seva evolució personal, tot vivint com a anacoreta a la ciutat, constituint el llibre el seu testament espiritual, que escriu al final, continuació del seu llibre anterior *Record de Déu. Pelegrinatge a la recerca de l'infinit*, que és el seu testament teològic, on es defineix com a aprenent i cercador de Déu.

La presència de Déu en la vida té la seva font i el seu origen en la persona de Jesús de Natzaret, que acompanya l'aventura humana cap a la plenitud. No hi ha dilema entre Déu i el món, sinó que l'espai de Déu és el món.

Un llibre fàcil de llegir que ens fa pensar en la nostra vida i les nostres creences i reorientar-nos vers una vida més feliç, fonamentada en l'Amor i oberta als altres, especialment als marginats i exclosos.

RAUXA

La segona realitat

Els infants tenen altament desenvolupada la capacitat de meravellar-se i veure una segona realitat més enllà de la que és evident. Per això queden embadalits quan se'ls explica un conte, i demanen tornar-lo a sentir encara que ja se'l sàpiguen de memòria. Seria absurd, cruel i tot, que els pares no expliquessin cap conte als fills amb l'argument que no són veritat, o que els advertissin que aquella història que estan a punt de sentir és mentida. I tanmateix, els darrers temps, aquesta actitud estranya s'ha difós respecte la festa dels Reis d'Orient. S'arriba a considerar que dir als nens que els Reis porten regals és enganyar-los. No té sentit parlar de mentida, falsedat o engany en aquest terreny de la segona realitat. Fer creure als més petits en l'existència dels Reis (o del tió, o dels mites i les llegendes) no és cap artífici malèfic, sinó un bé absolutament necessari. Nodreix la capacitat que tenen de veure-hi més enllà del que capten els sentits o la raó discursiva, i fa que s'adonin que el món en què viuen té un horitzó, que no queda tancat a la primera realitat, la més evident. En darrer terme, els prepara per a la creença. Un món en què es privi els nens de creure en els Reis, el tió o els contes de fades, és un món sense ànima. Una concepció reductiva de la realitat acaba buidant de contingut la realitat mateixa que vol salvar i la redueix a aparença. No tan sols els infants, sinó també els adults estem fets per admirar-nos, i avui, que aquesta capacitat s'oblida, és més necessari que mai educar en la meravella.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Internet

COR NOU

Presenta la seva nova web actualitzada. Podeu visitar-la en català (<https://cornou.net/ca/benvinguts>) i en castellà (<https://cornou.net/>) per conèixer la seva missió i els seus serveis d'evangelització a través de dinàmiques, música, pregàries, espectacles catequètics, dansa i formació. També trobareu la seva discografia i els horaris del seu grup de pregària i lloança.

Barcelona

SANTA CECÍLIA

El **diumenge 3 de gener**, a les 12.30, Mons. Sergi Gordo presideix la missa a la parròquia de Santa Cecília de Barcelona (passeig Sant Gervasi, 66).

EVANGELI

El **diumenge 3 de gener**, a les 17.45, taller d'Evangelí amb la Gna. Catalina Terrats al monestir de Sant Pere de les Puel·les (c/ Anglí, 55 - Barcelona).

INTERIORITAT

El **dijous 7 de gener**, a les 19.30, espai de silenci i pregària al Casal Don Bosco. Més informació: tel. 934 291 803.

PARRÒQUIA DE LA MARE DE DÉU DE LA MEDALLA MIRACULOSA

El **divendres 8 de gener**, a les 20.45, Escola de Pregària amb els salms (c/ Consell de Cent, 112 - Barcelona).

CRISTIANISME I JUSTÍCIA

Els **dilluns del 25 de gener al 12 d'abril**, a les 19.00, curs sobre *Les cantates de Bach i els últims i els primers dies de Jesús a l'evangelí de Lluc*, amb Francesc Riera i Francesc Roma. Més informació: tel. 933 172 338.

Girona

EPIFANIA

El **dimecres 6 de gener**, a les 11.00, missa de l'Epifania a la catedral de Girona presidida pel bisbe Francesc Pardo.

Terrassa

CATEDRAL

El **dimecres 6 de gener**, a les 12.00, Mons. Josep Àngel Saiz presideix la missa a la catedral de Terrassa amb motiu de la solemnitat de l'Epifania.

MONESTIR DE SANT CUGAT DEL VALLÈS

El **divendres 8 de gener**, a les 21.00, la companyia de dansa Factoria Mascaró amb les veus de La Nova Euterpe ofereix l'espectacle *Quin goig*, basat en els goigs al monestir de Sant Cugat.

Urgell

ELS PASTORETS

El **dimecres 6 de gener**, a les 18.00, representació dels Pastorets de Folch i Torres a l'auditori Claror del Centre Cultural i de Congressos de Sant Julià de Lòria (Andorra).

Vic

COVA DE MANRESA

El **cap de setmana del 15 al 17 de gener** taller *Curar ferides, refer l'autoestima* amb Eduard Fonts. Més informació: info@covamanresa.cat.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè que el Senyor ens doni la gràcia de viure en plena fraternitat amb germans i germanes d'altres religions

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català



El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

[f](https://www.facebook.com/catalunyacristiana) /catalunyacristiana

[@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

[i](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana) catalunya_cristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire
Lingüista: Montserrat Pibernat

Col·laboradors d'aquesta setmana:
Josep Miquel Bausset, Pilarín Bayés, Simy Benarroch, Jordi Bertomeu, Agustí Borrell, Agustí Codinach, Antonio Gil, Jaume González Padrós, Joan Guiteras, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Josan Montull, Francesc Nicolau, Joan Pallarès, Josep Oriol Pujol, Quique, Francesc Riu, Rafa Sanahuja, Lluís Serra, Valentí Serra, Leticia Soberón, Sebastià Taltavull, Nora Vela, Joan Viñas, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat
(Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat
(Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat
(Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació:
Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA
Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Els actes anunciats a l'agenda poden patir canvis amb motiu de la pandèmia

CARME MUNTÉ MARGALEF

El periodista, lingüista i historiador Àlvar Maduella ha publicat la segona edició ampliada d'*Autors editats en català entre 1801 i 1833* (Maduixer). És un recull de 144 fitxes d'autors i les seves publicacions, cosa que demostra que el català va ser una llengua en ús en l'àmbit literari durant el primer terç del segle XIX.

Quin és el perfil dels autors i les obres publicades?

Si hi ha algun perfil comú entre les obres i els autors publicats aquell primer terç del segle XIX ha estat el de trencar el prepotent monopoli editorial del castellà i desmentir la repetidíssima cantarella que el català abans d'Aribau havia mort. Cada nom o cada títol nou que s'afegia a la llista bibliogràfica era una menuda excepció a la norma idiomàtica imposada i anava confirmant la persistència d'un petit fil, amagat, invisible però no estroncat, de publicacions en català. Petit fil d'excepcions que hi era però no es veia, no el veien o volien no veure'l. Cada nom, cada títol afegit a l'antiga col·lecció era una altra prima agulla trobada en un immens paller per senzillament arribar a una conclusió tan elemental i confortant com que el català literari mai no va morir del tot. Rubió i Lluch havia escrit que la d'aquella època era una literatura «completa». Tenia de tot, però poc. Autors tan dispersos com Tauler, Barrême, Robrenyo, Pontí o Petrena ho certifiquen.

Per tant, vostè defensa que la Renaixença no va existir com a tal: renaixement de l'ús literari del català.

S'han barrejat i confós, amb la mateixa paraula, dos conceptes diferents. La Renaixença va existir com a fenomen literari de llarga durada, amb els Jocs Florals i Verdaguer, per exemple, com a exponents destacats. Allò que no

Àlvar Maduella, periodista, lingüista i historiador



«El català literari mai no va morir del tot»

va existir és el miracle prodigiós d'un Aribau taumaturg que amb el seu poema fa ressuscitar una llengua literària que hauria estat morta durant anys o fins segles, mite obstinat encara present en clàssics manuals, resistent en velles històries literàries i trasplantat a tecnologies tan prestigioses com internet.

Quina va ser la importància del clergat en la conservació de la llengua?

Dues terceres parts dels autors en català de resistència aplegats en aquest llibre eren clergues, una cinquantena religiosos, una cinquantena preveres. Gent d'Església ha tingut molta importància en la conservació de la nostra llengua, però també jerarquies i altra gent d'Església han contribuït a la seva opressió i desaparició. Un Jaume Balmes va escriure la seva extensa

obra en castellà i el bisbe Morgades, autor de la més polèmica pastoral sobre l'ús del català, també.

Quin és l'estat de salut actual del català com a llengua literària i com a ús habitual?

Jo vinc d'una època en què els periodistes locals no sabien escriure català. Ara es publiquen diaris i molts llibres en català i mai tanta gent havia sabut escriure'l amb una certa normalitat. Gràcies a una bona televisió, ja ningú no gosa titllar el català de dialecte. Però l'Estat espanyol segueix considerant-lo un perillós enemic i no patrimoni propi. No s'ha transformat en l'idioma de discoteques i la natalitat dels catalans és fluixa. No es desenvolupa una llengua normal en una demografia anormal. Mals auguris i poca salut del català al carrer, potser, però confiança encara en aquella típica mala salut de ferro.

Ràdio Estel

espai de trobada, participació i diàleg

PROGRAMACIÓ ESPECIAL DEL DIA DE REIS

dimecres 6 de gener:

7.30 h Laudes des de Montserrat

8 h Fórmula Estel

10.30 h La Taula de l'Evangelí

11 h Missa Conventual des de Montserrat

12.30 h Fórmula Estel

18 h La Taula de l'Evangelí

18.45 h Vespres des de Montserrat

19.15 h Missa, Catedral de Barcelona

20 h Més enllà dels estels

23 h Pàgines que m'han corprès



SEGUEIX-NOS



Barcelona 106.6 / Tarragona 100.6 / Girona 103.4 / Lleida 91.5 / Catalunya Central 93.7 / Vic 98.4
Tortosa 90.1 / El Garraf 96.8 / La Cerdanya 104.4 / La Seu d'Urgell 105.0 / Andorra 107.5

Available on the
App Store

Android app on
Google play